...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! — 46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(12151) | 1969 оной октябриин 23, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ЗАМБУУЛИНАЙ ДОЛООН БААТАРНУУД МОСКВАДА

Үсэгэлдэр баяр ёhололой оршон байдалда манай ороной ниислэл Москва хото замбуулинай баатарнуудые угтаба. СССР-эй гүрэнэй тугуудаар, лозунг болон транспарантнуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковско аэродром дээрэ замбуулинай баатарнуудые угтахын тула КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, СССР болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, министрнүүд, эрдэмтэд болон инженернүүд, Совет Арминин маршалнууд, генералнууд болон офицернүүд, предприяти, барилга, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, студентнүүд сугларба.

Нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев гэгшэд аэродром дээрэ ерэбэ.

Уулзалгын хаhа саг ойртоно. Тэнгэридэ мүнгэн сагаан үнгэтэй «ИЛ-62» ялалзан харагдана. Тэрэниие ёhолон, хэдэн истребительнүүд тойрон ниидэнэ. Самолёт газарта буужа, уулзалгын болохо газар тээшэ дүтэлэн ерэнэ. Нэрьемэ альга ташалган доро улаан хибэс зүргэ дээрэ буужа, космонавтнууд В. А. Шаталов, Г. С. Шонин, В. Н. Кубасов, А. В. Филипченко, В. Н. Волков, В. В. Горбатко, А. С. Елисеев гэгшэд алхасая жэгдэлэн, угтагшад тээшэ дүтэлнэ. Маршын аялга доро ябажа, тэдэнэр гүрэн түрын хүтэлбэрилэгшэдэй байhан трибуна дээрэ гарана.

Замбуулинай бүлэг онгосонуудай командир, СССР-эй летчик-космонавт полковник В. Шаталов Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ Эхэ оронойнгоо даабарие дүүргэhэн тухайгаа элидхэнэ. Удаань «Союз-6» гэжэ замбуулинай онгосын командир полковник Г. Шонин, «Союз-7» гэжэ замбуулинай онгосын командир А. Филипченко гэгшэд ниидэлгэеэ амжалтатайгаар дүүргэhэн тухайгаа элидхэнэ.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ МАША ЕХЭ АНХАРАЛ

...үедэ колхоз, совхозуудта тон ехэ харюусалгатай хүдэлмэ...д байна. Ороохо таряа, үбhэ ногоо, hолоомо болоод, тэ... ургамалнуудые сүм хуряажа абаха, набша намаа, му... бусад бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ, малай үбэлжэлгые хүсэд ...ээр угтаха, малайнгаа байра дулаалха, тэжээл буйлуул...эхэ, мал уhалха гэхэ мэтын хүдэлмэри оньhон аргаар ...—иимэ шухала хэрэгүүд хүдөө нютагуудта хаа хаана...нэ.

...ыень хэлэхэдэ, энэ хүдэлмэри олохон ажахынууд болон ... хэмгүйгөөр унжагайранхай. Таряагаашье хуряажа дүүр...эмоёошье соможо абаагүй ажахынууд бии. Хүндэ хүшэр ...е, ган гасуурай тохёол..., али бухы арга бо...а бүрин хэрэглэжэ, ..., бүдүүншье, шүүhэтэ... хэээ хэээнэйхиhээ ...эдхэжэ абахые ажа... хүтэлбэрилэгшэд орол...ин гүрэнhөө туhалам...эд hууха хүсэлэн гар... эрмэлзэлые бу...гүй байхын арга...ээр тэжээл бии. Нэгэшье центнер hолоомо поли дээрэ ...хогүй. Зарим газарта тэжээлэй ургамалнууд hайнаар ур...ние дууhыень хуряажа абаха шухала. Теэд жэшээлхэ... аймагта олохон гектар куузику хуряагдангүй, малда ...хинхэй. Таряагаашье хуряажа абангүй, малда гэш...hан ушарнууд үзэгдэнэ.

..., Сэлэнгын, Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудта таряа хуряал... бэлэдхэлгэ илангаяа ехээр унжагайранхай. Ажахынуудай ...үүр ехэ hолоомон суглуулагдаадүй, сомогдоодүй хэбтэhээр. ...а, мүшэр суглуулагданагүй. Бэлэдхэгдэhэн тэжээл ма...гын газарта зөөгдэнэгүй. Тэжээл нарин нягтаар, гамтай...алхын, үрилтэ хэхэгүйн тула харюусалгатай байхаар ...дэ даалгагдажа үгтэнэгүй. Концентрадшье, hолоомоншье, ...шье—тэжээл бүхэн имагтал hайнаар буйлуулагдажа ...улэгдэхэ зэргэтэй. Ажахы бүхэндэ тэжээл буйлуулжа ...рга боломжошье, түхеэрэлгэшье бии. Мүнөө жэлдэ, тэжээ... жэлдэ энэ асуудалда илангаяа ехэ анхарал хандуулха ... Тиихэдэ хобто соо хэнгүй. малай хүл доронь миил хаяжа ...улхэ гээшэ үрилтэ хэhэнтэй аб адлихан. Килограммшье ...тэдэ ороход ёhогүй. Асуудал иимээр лэ табигдаха болоно. ... дулаан байра түхеэрхэ, дэбдихэр бэлдэхэ гээшэ тэжээлэй ...hал ехэ удха шанартай. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ даа...ал турадаг, муудадаг ха юм. Наратай дулаан үдэрнүүдые ...а, малайнгаа байрануудые түргэн заhаха, hэльбэхэ, ду...хэ hүбыень дууhан бүтүүлхэ, шабаха хэрэгтэй. Зүгөөр ...хоз, совхозуудта энэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй.

«Бурятцелинстрой» трест, «Межколхозстрой» гэжэ республиканска нэгэдэл хадаа баригдажа байhан малай байрануудые саг соонь ашаглалгада үгэхэ тушаа тодорхой хэмжээ абанагүй. Баригдажа дүүрэхэнь унжагайрhан малай байра республика соо олон. Үшөө заhабарилагдаадүй, дулаалагдаадүй байрануудшье үсөөн бэшэ. Тиихэдэ республикын Министрнүүдэй Соведэй «Сельхозтехника» гэжэ нэгэдэл хадаа малай фермэнүүдые механизацилха түсэбөө огто дүүргээгүй. 10700 үнеэдэй байра механизацилагдаад байха түсэбтэй аад, миил 2500 үнеэдэй байра механизацилагдаhан нэрэтэй.

Үсөөн үгөөр тобшолон хэлэхэдэ, ехэ олон дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд тохёолдоно. Бухы ургасаяа хуряажа абаха, алибаа тэжээл hамшалтагүйгөөр бэлэдхэхэ, малаа тарганаар, дулаанаар үбэлжүүлхээр бэлэн байха, намарай үедэ адууhа малаа бэлшээжэ, шахажа таргалуулха тушаа тодорхой хэмжээн яахадаашьеб абтанагүй. Мүнөө адууhа малаа бэлшээжэшье, шахажашье таргалуулхада аятай зохид үе болоод байна. Саhанда дарулаад, ороohоной абтахагүй талха тарянай узуур дээрэ мал зүбөөр адуулбал, ехэ түргэн, ехэ hайнаар таргалха байна бшуу. Колхоз, совхозуудта бэлшээриин газар эрид үргэжөө. 150 мянган гектар тарянай газар дээрэhээ ургаса абтахагүй, мал бэлшээхэдэл ашагтай байхаар хараалагдана. Тэрэшэлэн 50 мянган гектар дээрэ хүхэ hолоомон тариндаhан аад, үндэрөөр ургаагүй, хуряахын аргагүй байhан туладань мал бэлшээхэ шухала болоно. Иимэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэбэл, олохон колхоз, совхозууд намарай дулаанда малаа таргалуулжа шадаха байна.

Партиин райкомууд, аймгүйсэдкомууд, үйлэдбэриин управленинүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, парткомууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа малай үбэлжэлгэдэ тон ехэ анхаралаа хандуулха болоно. Колхоз, совхоз бүхэндэ үбэлэй үедэ фермэ болон отара дээрэ хүдэлхэ хүнүүд тодорхойлогдоhон байха зэргэтэй. Тиимэ малшад тухай, тэдэ малшадай үдэр бүриин эрилтэнүүдые hайнаар хангаха, тэдэндэ дулаан байра байдал түхеэрхэ тухай үнэн зүрхэнэй халуун анхарал оролдолго гаргаха шухала.

Малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ согсолон тунхаглажа байха, түрүүшүүлые али болохоор урмашуулха, гээгдэгшэдтэ туhа хүргэжэ, урагшань татаха гээшэ үйлэдбэриин амжалта туйлаха хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Ойн баярай мүрысөөндэ малшад бүхэн ехэ амжалта туйлажа, Эхэ орондоо бэлэг бариха зорилготой ха юм.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой малшад баян-голойхидой үүсхэл сүм дэмжэжэ, малнуудаа таргалуулха талаар нилээд оролдолго гаргана. 125 толгойhоо бүридэhэн залуу малнуудые Афанасий Ильич Щетининэй гүүртэ харууhалдаг юм. Тэрэнэй даадаг гүүртын эдэ залуу малнууд сентябрь hара соо толгой бүриин 700 граммаар шэгнүүрээ нэмээгээ. Тиигэжэ колхозой эхэ малай тоодо орохоор болотороо бэеэ хүсөө гэжэ тэмдэглэмээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Гүүртын эрхим адуулгашан Константин Брянский. 2. Гүүртын малнууд бэлшэжэ ябана.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

...МО ДОХЁО

ХЭЗЭЭ ДУЛААЛАГДАХАБ?

...йтэн үбэл дүтэлбэ. Ниитын малые ду... садхаланаар үбэлжүүлхэ асуудал мал...рилго болоно.

...нэй аймагта hөөм зузаан саhан оро... бэлшээри хүбэн сагаан хүнжэлөөр ху...мын үнеэд дулаан байрада орожо, ... болохонь.

...лхозой фермэнүүд дээгүүр ябажа үзэ... байдал үзэгдэбэ. Эндэ олонхи малай ...заhабарилагдаагүй, дулаалагдаашьегүй. ...жарай hаалиин фермэдэ тугалай, үнеэ...е байра заhабарилагдаагүй. Энэ фермые ... Усольцев ямаршье хэмжээ абангүй, hа...ана. Манай шалгалта хэhэн үдэр фермэ...е хүн байгаагүй. Үнеэдэй байрада оро...аллаhан нэгэ үнеэн уятай байба. Энэ ...е даалгагдаадүй, аяар сүүдхэ шахуу ..., юушье эдеэгүй байгаа гэжэ hүүлдэ

... дээрэ профилактори бии юм. Зүгөөр ...ууды тушаажа абахаар бэлэн бэшэ. Досоонь нойтон, пеэшэниинь заhагдаагүй. Даараажа шэшэрэлдэшэhэн хэдэн тугалда хэншье hанаагаа зобоногүй. Һү тушаажа абаха таhалга соонь баhал эмхи гуримгүй байдал үзэгдэнэ. Тэжээл буйлуулдаг байрань ашаглалгада үшөө ороогүй. Фермэ дээрэ холимол тэжээл яhала ехэ бии. Теэд тэрэниие буйлуулжа үнеэдтэ эдюулхэ тухай хэнэйшье hанаанда ороогүй гэжэ тухайлмаар.

Далахайн фермын тугалнуудай байра болон профилактори соо баhал эмхи гуримгүй. Малай байра үшөө сагаадагдаагүй. Тугалнуудай байра соо таhалга хэгдээгүй. Хаяа, ханаарнь нүхэ hүбэ дүүрэн. Эдэ бүгэдэ Далахайн отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй hанаа заахашье зобооногүй хэбэртэй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүд дээрэ баhал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Эдэ хоёр колхозой хүтэлбэрилэгшэд малай байра дулаалха талаар дары хэмжээ абажа, эдэ дутуу дундануудаа усадхаха зэргэтэй. Шамдыт, үбэлэй хүйтэн ойртоол.

С. БОРИСОВ.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

ЗАКАМЕНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагай «Красный Октябрь» колхозой мал ажалшад энэ жэл соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа hаяхан баяр баясхалантайгаар мэдээсэбэ. Энэ колхоз жэл соо бүхыдөө 1700 центнер мяха худалдаха түсэбтэй байбал, октябриин 20-ной мэдээгээр мяханай комбинадта 1827 центнер hайн шанартай мяха тушааhан байна.

Колхозой жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ эндэхи малшадай оруулhан хубитань тон ехэ. Жэшээлэн хэлэбэл, үнинэй малшан, КПСС-эй гэшүүн Нанжима Базаров энэ зундаа 100 толгой эбэртэ бодо мал холын бэлшээридэ харууhалжа, шэгнүүрынь ехээр нэмээhэн, hайнаар таргалуулhан байна. Тиихэдэ 88 толгой малынь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаhан байна. Тушаагдаhан малайнь толгой бүриинь шэгнүүр дундаа зэргээр 272 килограмм болоо.

«Дружба» колхозой мал ажалшад энэ жэл соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө мүн лэ болзорhоонь урид дүүргээ. Энэ колхоз хамта дээрээ 1445 центнер тарган мяха тушаагаа.

Д. ДАШИЕВ,
аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин зоотехник.

ҮЙЛЭДБЭРИНЬ ОЛЗОТОЙ

Түнхэнэй тоhоной завод продукци худалдаха гурбан кварталайнгаа түсэб 108,6 процент дүүргэжэ, 30994 түхэриг олзо доход оруулба. Зөөхэй, тоhо гаргаха жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ ойртоо.

Хүдэлмэришэд А. Врачинская, К. Холхоева, Д. Кантанова, Г. Хоренов, А. Зодбоев болон бусад hайнаар ажаллажа, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Г. ИРИНЦЕЕВ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. Н. ФИЛАТОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын эмхинүүдтэ үни удаан саг соо ажаллаhыень харадаа абажа, 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Загарайн аймагай «Талецкий» гэжэ мал таргалуулгын совхозой директор Николай Николаевич ФИЛАТОВЫЕ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө Ф. БУДАЖАБЭ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1969 оной октябриин 22.

ЭНЭ ТАСС hОНИН

ЛЕНИНЭЙ ЗУУН ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА

...в. (ТАСС). «Научна коммунизмын хүжэлтэ... ленинскэ шата» гэhэн темээр бүхэ... научна конференци октябриин 21-дэ эндэ нээгдээ. Тус ... В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюу... СССР-эй Дээдэ, тусхай дунда hуралсалай министер... ССР-эй Дээдэ, тусхай дунда hуралсалай министерство, ...евченкын нэрэмжэтэ Киевэй гүрэнэй университет, ... «Знание» бүлгэм энэ конференциие эмхидхээ.

ПОЛЬШОДО РСФСР-эй СОЁЛОЙ ҮДЭРНҮҮД ЭХИЛЭЭ

... ТАСС-эй коррес... Михальченко иигэжэ ...

... соёлой үдэрнүүд ... 20-до Польшодо эхил... Варшавада, Краковта, Гданьскда, Лодзидо, ...хотонуудта тэмдэглэг...

...а ехэ выставкэ нээг... жэлhээ эхилээд мү... хүгжэhэн ородой то..., скульптурын зо...бигдаа.

... соёлой үдэрнүүдэй үнгэргэгдэхэ үеэр Щецин хотодо «Совет Россин графика» гэжэ выставкэ, Вроцлавта—«Россин Федерациин декоративна, урлалгын искусство», Краковта — «РСФСР-эй түүхэ ба соёлой хүшөөнүүд», Познаньда — «Ород ном», Варшавада — «РСФСР-эй уран hайханай фотографиин выставкэ» нээгдэхэ юм.

РСФСР-эй соёлой үдэрнүүдэй ПНР-тэ эхилхэеэ байhантай дашарамдуулан, Эрдэм ба соёлой ордон соо октябриин 20-до баярай концерт болоо.

ЭРДЭМТЭДЭЙ ШЭНЭ ТОДОРХОЙЛОЛТО

...зигүүдэй шэнэ, ехэ тодорхойлолто СССР-эй Министр... дэргэдэхи Ухаалан зохёолгын, шэнэ тодорхойлолто... эрхилдэг комитедэй заседани дээрэ октябриин 21-дэ ...лоо.

...урчатовай нэрэмжэтэ атомна энергиин институдай науч...лэгшэд Б. Н. Самойлов, В. В. Скляревский, Е. П. ...шэд энээнhээ урид мэдэгдээгүй үзэгдэлнүүдые суран...нүүдэй атомуудай ядро соо суранзанай полинуудай ... байhые тодоруулаа.

... химическэ элементнүүдэй ядронуудта тиимэ полинууд ... гэд энээнhээ урид мэдээжэ байhан юм. Харин манай ... гүнзэгы шэнжэлгэнүүдые хэжэ, Д. И. Менделеевэй ...ы элементнүүдэй атомуудай ядронуудта суранзанай ... бии болгожо шадагдаха гэhэн тобшолол хэхэ арга олгоо. ...зигүүдэй шэнэ тодорхойлолто 1958 оной ноябриин 25-... тус комитет мэдэрбэ. (ТАСС).

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК ХЭЛСЭЭНҮҮД

Совет-чехословак хэлсээнүүд Кремль соо октябриин 21-дэ эхилээ.

Совет талаhаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Лесечко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко;

Чехословак талаhаа КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Густав Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чехословакиин Социалис Республикын Президент Людвиг Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна правительствын Түрүүлэгшэ Олдржих Черник, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Любомир Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Васил Биляк, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Штефан Садовский, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Франтишек Гамоуз, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Ян Марко, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, Национальна оборонын министр, генерал-полковник Мартин Дзур, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Владимир Коуцкий гэгшэд хэлсээнүүдтэ хабаадана.

Советскэ Союз Чехословакиин Социалис Республика хоёрой хоорондохи хани барисаан ба бүхы талын харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэ, марксизм-ленинизмын, социалис интернационализмын үндэhөөр Советскэ Союзай Коммунис партиин Чехословакиин Коммунис партиин хоорондохи холбоо улам хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хэлсээнүүдэй үедэ онсо анхарал хандуулагдана. Социалис хани нэгэдэлые, бүхы дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэрншэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые саашадань бэхижүүлхэ хэрэг шухала удха шанартай гэжэ дахинаа онсолон тэмдэглэгдэбэ.

Хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын политикын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар мүн лэ hанал бодолоо мэдэлсээ.

Эдэ хэлсээнүүд аха дүү ёhоной, хани халуун оршон байдалда, зүбшэгдэhэн бүхы асуудалнуудаар hанал бодолой адли байhан оршон байдалда үнгэрөө.

Хэлсээнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Совет эрдэмтэдэ хүндэтэ нэрэ олгогдоо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Совет ехэ эрдэмтэ П. Л. Капицада эрдэмэй доктор гэhэн хүндэтэ нэрэ соло олгоhоной баяр ёhолол Нью-Йоркдо, Колумбийска университедтэ болобо. Университедэй хүдэлмэрилэгшэд тэндэ үгэ хэлэхэдээ, физикэ болон эрдэмэй бусад hалбаринуудта, научна шэнжэлгэнүүдтэ совет эрдэмтын оруулhан ехэ хубитые тэмдэглээ. П. Л. Капица харюугай үгэ хэлэхэдээ, хүндэтэ нэрэ соло олгоhонойнь түлөө баяр хүргөөд, хоёр ороной хоорондо эрдэм наукын талаар харилсаа холбоотой, үгээ ойлголсолго хангаха шухала байhые тэмдэглэбэ.

ОРОН СООГУУР АЯНШАЛХАЯА ГАРАБА

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар Советскэ Союзда хани ёhоор, албанай хэрэгээр айлшалжа ерээд байhан Чехословакиин Социалис Республикын партийно-гүрэнэй делегаци манай орон соогуур аяншалхаяа октябриин 21-дэ Москваhаа гараба.

Чехословак айлшад, тэдэнтэй суг ябагшад энэл үдэртөө Волгоград ерээ. (ТАСС).

Сагаан байшанда уулзалга болобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай Президент Р. Никсон октябриин 21-дэ Сагаан байшан соо совет космонавтнууд Г. Береговой, К. Феоктистов гэгшэдтэй уулзаа. США-гай вице-президент С. Агнью, СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Добрынин, американ космонавт Ф. Борман уулзалгада байлсаа.

«КОСМОС-304» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

«Космос-304» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1969 оной октябриин 21-дэ Советскэ Союзhаа дэгдээгдээ. (ТАСС).

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВЦСПС-тэ

1969 оной юhэн hарын туршада мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгые ехэ болгохын, малай болон шубуудай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө автономито республиканууд, хизаарнууд, областьнууд, автономито областьнуудай бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүн тухай

1969 оной юhэн hарын туршада мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгые ехэ болгохын түлөө, малай, шубуудай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө автономито республиканууд, хизаарнууд, областнууд болон автономито областьнуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет иигэжэ тогтообо:

1. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха ба бэлэдхэлгэ, малай ба шубуудай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө, малай ашаг шэмэ бага гаргашатайгаар үйлэдбэрилэн абахын түлөө социалис мүрысөөндэ иимэ автономито республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудые нэгэдэхи hуури эзэлээ гэжэ мэдэрхэ:

Түбэй зонодо—Брянска ба Московско областьнууд.

Волго-Вятска зонодо—Горьковско область, Марийска АССР.

Волго шадархи зонодо—Ульяновска, Куйбышевска областьнууд.

Ураалай зонодо—Оренбургска область.

Баруун Сибиирин зонодо—Тюменскэ область.

Зүүн Сибиирин зонодо—Буряадай АССР.

Алас-Дурнын зонодо—Амарай область.

Хойто зонодо—Магаданска область.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудые Брянска, Горьковско, Куйбышевска, Оренбургска, Амарай областьнуудта үлөөгөөд, тус бүридэнь 10 мянган түхэриг мүнгэн шан барюулха.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудые тус тустань 10 мянган түхэриг мүнгэн шан Буряадай АССР-тэ, Мариин АССР-тэ, Московско, Ульяновска, Тюменскэ, Магаданска областьнуудта барюулха.

2. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгээр, малай, шубуудай ашаг шэмэ дээшэлүүлгээр амжалта туйлажа, социалис мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлhэн иимэ автономито республиканууд, хизаарнууд, областьнууд болон автономито областьнуудта 5 мянган түхэриг мүнгэн шан барюулха гэбэл:

Баруун-Хойто зоноhоо—Ленинградска областьдо.

Түбэй зоноhоо—Смоленскэ ба Калининска областьнуудта.

Волго-Вятска зоноhоо — Мордвагай АССР-тэ.

Хойто-Кавказай зоноhоо—Дагестанай АССР-тэ.

Ураалай зоноhоо—Курганска областьдо.

Баруун Сибиирин зоноhоо—Омско областьдо.

Зүүн Сибиирин зоноhоо—Эрхүүгэй областьдо.

Алас-Дурнын зоноhоо—Еврейн автономито областьдо.

Хойто зоноhоо—Камчатска областьдо.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ХЯАГТА

Партийна һуралсалай шэнэ жэлые уттуулан аймагай «Ленинэй туг» газетын редакци пропагандистнуудта зорюулжа тусгаар хуудаһа бэлэдхэбэ. Энэ хуудаһанда КПСС-эй райкомой партийна кабинедые даагша нүхэр А. Задорожнын статья толилогдоо. Тэрэ партийна болон комсомолой шэнэ жэлэй һуралсалда ямар темэнүүдээр хэшээлнүүдэй үнгэргэгдэхэ тухай тодорхойлон хөөрэбэ.

Погранична совхозой парткомой секретарь нүхэр Ф. Гайфутдинов партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ коммунистнуудай олоороо хабаадажа байһан тухай бэшэнэ. Гадна «Знание» бүлгэмэй Харанхын отделениин эхин организациин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Шестаков, аймагай «Союзпечатиин» начальник А. Сороченко гэгшэд энэ хуудаһан дээрэ статьянуудые толилуулаа.

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Агууехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ойе угтуулан ажалай шэнэ амжалтануудые туйлана. Локомотив хабсаралгын цехэй электрослесарьнүүдэй бригадир Валентина Дмитриевна Порошина хубита табан жэлэйнгээ даабари үшөө июль һарада дүүргэв. Коммунист Порошина коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист В. Д. Порошина.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

КОММУНИСТ *тухай хөөрөөн*

ЭСЭГЭ

Хүн гээшэмнай энэ юртэмсэдэ мүндэлхэдөө «тэнгэриһээ тэб» байса буудаггүй, газарһаа «габ» байса гарадаггүй» гээшэ ааб даа. Нарай нялха үхибүүдтэ энэрхы сэдьхэлтэй эхэһээ, әрхэлүүлэн тэжээхэ эсэгэһээ бэшэ хэн хэрэгтэйб даа. Үрэ хүүгэдээ тэнжээжэ, «гарын танзагада, хүлынь дүрөөдэ» хүргэхэ гээшэ эхэ, эсэгын наһанайнь нангин уялга юм. Энэмнай эрьеэ замбиин эрьеэ жама ёһо гээшэ. Шубуун шонхоршье, ан гүрөөһэншье һаа, үрэ хүүгэдээ тэжээжэ, ажамидаралай харгыда гаргадаг.

Үшөө балшар бага ябахадамни нэгэ нимэ ушар тохёолдоһон юм. Би тиихэдэ эхэ эсэгын эрхэ хүбүүн байгаа һэм. Бухэли үдэртөө садатараа наадаха үе һэн бэлэй. Нэгэтэ хүршынгөө хүбүүнтэй байсада ошожо, бүргэдэй ниидэлгые хараа һэмди. Тиихэдэ байсын оройдохи уурхайдаа бүргэд шубуун һая түрөөд, дальбараануудаа тэжээдэг байгаа. Хоёр бүргэд бэлэй. Нэгэниинь эмэ, нүгөөдэнь буурал толгойтой эрэ бүргэд һэн. Эрэ бүргэдынь уурхайдаа дальбараануудаараа хэбтэһэн эмэ бүргэдтөө, үрэ хүүгэдтээ үдэр бүри эдихэ хоол асаржа үгэдэг байгаа.

— Тэрээ-тэрэ ниидээшэнь эсэгэнь ха даа. Намда эсэгэ байхагүй, —тэжэ нүхэр хүбүүнэйнгээ бүргэдые заажа хэлэхэдэнь гүлмэрхэн сэдьхэлдэм гуниг мэдэрэл түрөө һэн.

Тэрэ жэлдэ хадын шуурганда хабсагай мүргэжэ унаһан эрэ бүргэдые хараа һэмди. Иигэжэ хүсэд далижаагүй дальбараануудынь эсэгэгүй үншэрөө. Энэ үедэ эсэгэмни хүндэ үбшэндэ дайрагдажа, наһа бараад, бидэ эсэгын хүбүүд үншэрөө бэлэйбди. Иигэжэ үншэн сэдьхэлтэй болоо һэм. Иигэжэ эсэгээ үгылөө һэм. Эсэгэмни амиды мэндэ һаа, ажабайдалаймни хүшэр замда хэды олон заабари захяа, һургаал үгэхэ байгааб! Эсэгэгүй хүбүүн хазааргүй мориндо адли гэдэгтэл хадууршаншье байхаб.

Теэд энэ уймар залуухан наһандаа энхэрэн ябаха хоёрдохи эсэгэтэй болоо һэм. Ханхай Цыбикович Цыбиковые би өөрынгөө хоёрдохи эсэгэдэ тоологшоб. Тиихэдэ үнинэй багша Ханхай Цыбикович Хурамхаанай дунда һургуулиин дэргэдэхи гүрэнэй интернадай директорээр хүдэлдэг байһан. Эндэ бултадаа үншэн хүбүүд хүмүүжүүлэгдэгшэ бэлэйбди. Үншэн хүбүүдые хүмүүжүүлжэ, һургажа, хүн болгохо гээшэмнай хүшэр лэ хэрэг. Бидэ мүнөө энээнние һайн ойлгожо, Ханхай Цыбиковичтэ үнэн сэдьхэлэй баяр хүргэжэ ябагшабди. Мүнөөшье болотор, саашадаашье хоёрдохи эсэгэдээл һанажа ябахаар хүн даа. Энэ хүн манай, олон хүбүүд, басагадай үншэн хэнзэ гуниг сэдьхэлдэ ажабайдалай баярта мэдэрэл мүндэлүүлһэн юм.

Хэнэйшье мэдэхээр үншэн хүбүүд, басагадай абари зан хүшэр байдаг. Ханхай Цыбикович энээнние һайн мэдэхэ. Өөрөө балшар багаһаа үншэрһэн. Энэ хүмнай эдир багадаа эжы, абын энхэрэл, энэрхы һайхан сэдьхэл үзөөгүй хүн. Иигэжэ Хурамхаанай үншэн хүүгэдэй гэртэ хүмүүжүүлэгдэжэ, энэ хэрэгтэ бүхы наһаяа зорюулаа. Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ наймадахи класс әрбан табатайдаа дүүргээд, байхадаа, багшалжа захалаа бэлэй. Эчээнэй һүүлээр Улаан-Үдын багшанарай гурбан жэлэй дунда һургуули хоёр жэл соо дүүргэһэн юм.

— Зунайнгаа амаралтын үедэ хэндэшье ошохогүй байһандаа, ВЛКСМ-эй обкомдо инструктораар хүдэлэгшэ бэлэйб. Багшанарай һургуулиин комсомолой организациин секретарь, ВЛКСМ-эй райкомой, горкомой гэшүүн ябагдаһан байха—гэжэ Ханхай Цыбикович хөөрэдэг.

Тэрэ гэһээр олон жэл үнгэрөө. Ханхай Цыбикович 26-дахи жэлээ багшална. Тэрэнэй ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значогоор, Хүндэлэлэй олон тоото грамотануудаар шагнагданхай.

Энэ хүн тухай мүнөө олон хүнүүд һайн һайханаар дурсажа ябадаг юм. Тэдэнэй нэгэниинь биб, тэдэнэй дунда багшанар, элдэб янзын мэргэжэлтэд бии. Нэрлэбэл, тэрэнэй һурагша ябаһан, мүнөө Хурамхаанай дунда һургуулиин директор Б. В. Самбуев, багша Ц. В. Молчанова, библиотекарь В. А. Будаева болон бусад олон. Ханхай Цыбикович табан жэлдэ Хурамхаанай дунда һургуулиин дэргэдэхи гүрэнэй интернадта хүдэлхэдөө хэды олон хүбү... гадые коммунис ёһоор хү... лээб даа. Ёһотойл хүмүү... һэн.

Нэгэтэ интернат соонь... болобо. Ханхай Цыбикович... емнай дуудажа асараад, ... һэн хүбүүе сэхэ заажа:

— Энэ шиниин хэрэг... гээ мэдэрнэ гүш?—гэжэ... һэн.

Тэрэ хүбүүн булта... улайжа, уйлаа бэлэй...

Энэ набтаршаг бэе... ябадалтай, һонор хурса... хүнһөө бидэ айдаггүй, ... нэй манда хүн ёһоор ... сэдьхэлыемнай хүдэлгэн... тэрэниие хүндэлэгшэ... Хүндэлмөөр хүн даа. Эн... ниие ажабайдалда, ажал... гаа. Зунай амаралтын үед... даа абаад, үбһэндэ ... Иигэжэ жэл бури ажал... сахаш. Тиихэдэ элдэб ол... дые асарха. Тэрэ ному... Макаренкын «Педагогическ... мэ» гэжэ номыень ехэтэ ... шо бэлэйбди.

Ханхай Цыбиковичые ... хүн абаһаар тэрэниие ха... хэлтэй хүн гэжэ һана... Энэнь тон буруу. Баг... гэдэл адли энэрхы һай... хэлтэй хүн юм.

Мүнөө Ханхай Цыби... дүшэ гаража ябана. Зу... бүүнэй эсэгэ. Харин ма... лохо болоо һаань, хэды... шэн хүбүүд, басагадай ... шэб даа.

Үнинэй коммунист, ба... хай Цыбикович Цыбиков... дээл тоолон доро дохи...

Д. БАТ...

Баргажан.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭДЭНЬ ХҮРЭМӨӨР

Очерк

Үетэн бүхэнэй хуби заяан өөрын онсо шэнжэтэй, үеһөө үедэ мартагдашагүйгөөр һудалшаһан, дабажа гараһан дабаатай, бүдэрөөд бодоһон хонхосогтойл хадаа мартагдашагүй байдаг шуу. Мүнөө болоод байхада, Һамажаб Очировнашье иигэжэ хэлэхэ эрхэтэй. Залуу наһаниинь дайнай хүшэр жэлнүүдтэ үнгэрөө. Арбан зургаатай ябаһанаа эликэнээр һанадаг. Тиихэдэ ехэ дайнай гурбадахи жэл ябажа байгаа. Холын фронтдо мордоһон абань гурбэ нугалжа шушууртуулһан бэшэг соогоо иигэжэ бэшээ бэлэй:

«Басагамни, шамала зүүдэндээ һүни бүхэндэ харанаб. Үндэр, сарюун, томо болошоо ёһотойш даа. Дайсанаа дараха дүтэлөөбди. Хатуу саг! Колхоздомнай бүһэтэй хүн үсөөн үлөө гэжэ нүхэдни бэшээ һэн. Басаган, шадаа бол шадал эргээрээ түрэл колхоздоо туһалжа байгаарай. Амгалан сагай болоходо, эрдэм бэлигээ арьбадхахаш»...

Абынгаа захлагай удхые басаган гүнзэгыгөөр ойлгоо. Долоо-найман класс дүүргээд, һайн дураараа колхоздоо хүдэлхэеэ үлэһэн хүбүүд, басагад тиихэдэ захаһаа һэн. Набтархан, шамбай бэетэй басаганайнгаа ошотороо ажалша бэрхэ болоһые эсэгэнь үни тааһан. «Хүлэг болохо унагаһаа, хүн болохо багаһаа» гэдэг үгэ холуур ошоогүй. Һамажаб анханһаа хүнэй үгэ дуулэмгай, юумэ хэхэдээ нарин нягта, бодомжотой һэргэг һэн.

«Басагамнай бэрхэхэн хүн болохо даа».—гэжэ эсэгэнь магтаха дуратай агша бэлэй.

«Шамайгаа һажаагаа һаа, ажалһаа тунхарихагүй болохо юм бэзэ», — гээд эхэнь шогтойгоор харюусаха.

Ямар хадамни тингэнэб гэжэ Һамажаб бодомжолдоггүй, юундэшьеб, шэхэнэйнгээ хажуугаар үнгэргөөд, үетэн нүхэдөөрөө наададагаараал наададаг, эжы, абынгаа хэ гэһэн юумые хэдэгээрээл хэдэг, һурадагаараал һурадаг байха.

Эдэ үгэнүүдыень мүнөөдэр мэтээр һанаандаа оруулна. Аяар тэрэ 1943 оной хабар, тахинаг оройно, тэмтэрүүлмэ һалхитай үдэр, түрүүшынхеэ анзаһаар газар хахалхаяа гарахадаа, эжы, абынгаа иигэжэ хөөрэлдэдэгые һанан, пулаадаа шангаар боогоод, зэргэшээ хоёр морилойнгоо шархаалхахаяа забдахадань, амыень угзаран, бўраздаа татажа, хаб хара хүрьһэтэй полиёо шанартай гүнзэгыгөөр хахалхые оролдоо бэлэй. Ехэшүүлһээ гээгдээгүй. Ажал хүдэлмэриин бариса, опшыень олоходоо урагшатай байба. «Адхаһан бэрхэ басаган байнал» гэжэ хүнүүд магтаад орхёо. Газар хахалан, баян ургаса ургуулалсахын тула оролдожо ябалсаһан тухайгаа эсэгэдээ бэшэжэ табихадаа, захяаень дүүргэжэ эхилһэндээ Һамажабай зүрхэн баяраар лугшаад абаба. Баярынь хиртэжэ, хирээдэ хаягдаһан мяхандал, хиидэ тоншуулшаха гэжэ огтолон хүлеэгээгүй. Харанхы үглөөнһөө абаад, үдэшэ орой болотор хүдэлжэ, моридойнгоо садхалан, эсээгүй һаа, хоёр халаанай түсэб дүүргэжэрхидэг ушар үсөөн бэшэ байгаа. Залуу байха гээшэ жэгтэй! Хэды эсэбэшье, халта амархадаа һэргэжэ, урдынгаа тамир тэнхээдэ орохош. Һамажабшье тиимэ ябаа. Үдэшын боро хараанай бүүдыжэ, харанхышаг боложо байһан үеэр паар морнёо хүтэлэнхэй, эдеэлдэг газартань оруулжа ябаа һэн. Бригадир угтан ерэжэ, моринень абаад:

— Ши ошожо, халуун эдеэгээ бари даа. Эсээ ёһотойш,—гэбэ.

Нээрээшье хоёр хүлынь һуларжа, альгануудынь жэбжэгэнэн, дала мүрынь хүндүүлхэйтэн байба. Энээнээ басаган харуулхагүйе оролдон:

— Эсээгүйб. Һанаатаа бү зобогты. Өөрөө...—гэбэ.

Үнэндөө, «хүйтэн могойн» бэеые басаганда гансата барюулхагүй гэһэн байшоо бшуу. Эсэгынгээ эрэлхэгээр унаһан тухай дуулахадаа, басаган талада гүйжэ гараба. Уруугаа харан уйлажа, эхэ газараа тэбэрин һуншажа хэбтэхэдээ, дайнай аймшагтай аюулые бүрин мэдэрһэн, олон юумэн тухай шэбшэһэн юм.

«Минии эсэгые хоролходоо, муухай нохосууд, намайе һалгаалсахабди гэжэ бү һанаг! Эсэгынгээ захяае хэзээшьеб бэелүүлхэб. Хүдэлхэб. Хүдэлхэб! Үшөө дахин һайнаар хүдэлхэб!»—гэжэ тангариглаа бэлэй.

Энэ тангаригаа нарин нангинаар сахижа ябаа. Намарынь арбай таряан сээжэ тулама ургажа, наранай элшэ доро алтаран долгилно. Алтан далай гэжэ дэмышье нэрлээгүй ёһотой даа. Жадкаар унагааһан таряае хэдэн эмэгтэйшүүл боолто болгон табина. Тэдэнэй дунда Һамажаб ябалсаа. Юбхынгээ ута хормойе бэлхүүһээрээ уяһан ооһорто шуунхай, сагаан пулаадаар толгойгоо уянхай, нюргаяа тэниилгэнгүй, духаһаа лэбшэһэн хүлһөө үе үе аршан, өөрынгөө тэбэрижэ хүрэмэ боолтонуудые бооно. Эрхим һайнаар хүдэлхэб гэһэн социалис уялга түрүүшынхеэ абаа. Хабарынь хахалалсан, ургуулалсаһан тарлагаа хурлажа ябахадаа омогорхол түрэнэ. Үдэр соо 50 боолто бухал бооxо ёһотой һаань, Һамажаб 105 хүрэтэр ходо боожо, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараа һэн.

«Ошоройнай басаган одоошье ажалша байнал. Эсэгынь «дабирхай» халдалсаа ха. Байгаа һаа, басагаяа хаража, гэдэһээ хаха баярлаха бэлэй. Энэл дайн алаба ха юм даа... Юрэдөө, ошон ошоторoo зүрхэеэ эдеэгүй һаа, юухэниншье хээд ябаха» — гээд нютагайхидынь магтан хэлсэдэг болоодхёо.

Колхозойнгоо али бүхы ажал хүдэлмэридэ ябалсахадаа, аһан бэрхэшүүлэй тоодо оролсоод лэ байдаг байба. Монхи шүдэеэ ирзайлган, монгосор нюдарга буугай тобшо хоёроор айлгаха һанаатай халдаһан харатан дайсад хамха сохигдожо, ажана тэниглэн амгалан үдэрнүүд эхилбэ. Һамажабай эсэгэ бусажа шадаагүй. Илалтын үдэрые асаралсахын тула эхэ оронойнгоо урда эрэ түрэһэн баатар уялгаяа дүүргээ. Харин найдалайнь согхон дүлэн боложо соробхилоо. Басаганиинь дайсание дараха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа бшуу. Дайнай һүүлээр ажахыгаа һэргээн босхоолсолгодо Һамажаб Очировнагай оруулһан хубита нэмэри ехэ даа. Колхознойнгоо элдэб ажалда тоһьдиһогүй ябадаг һэн...

Табин оной эхээр тэрэниие түрүүлэгшэ правленидээ дуудуулба. Энэнь наһан соохи үшөө нэгэ эрьелтэ һэн.

— Һамажаб Очировна,—гээд түрүүлэгшэ дулаахан миһэрэлээр халиһан нюураа бүри уриин болгоод:— Шамайгаа бидэшни мэдэхэ ха юмбибди даа,—гэбэ.

Толгой соогоо ямар үрэһэ таряад, тэрэнээ харуулхаяа байһыень даб дээрэ ойлгожо ядаба.

— Зай,—гээд түрүүлэгшэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ.—Хониндо ороxо хүн дуталдаад байнал даа. Шамайгаа гүйха гэжэ бодообди,—гэхэдэнь. коммунист Параева үгыень таһа дүүрэжэ абаад:—Үгы теэд юун арсалта байба гээшэб. Шадалайнгаа зэргээр хүдэлөөд үзэхэл гүбди,—гээ һэн.

Ган гасуур жэлэй һүүлээр тус колхоз үбһэ тэжээлээр дутамаг, мал адууһаниишье тобир тарган бэшэ байгаа. Шэнэ ногоо хазаһан хонидынь тэбээржэ, нэгэ-хоёроороо гарзалхала һанаадхёо. Адуулжа асарһан хонидоо үглөөгүүр гаргахадань, хоёрынь хүдэлбэгүй. Һамажаб түрүүлэгшэдэ тэрэ үдэртоо хандаа һэн.

— Гурбашье хоноогүй байтараа, хоёр хони гарзалуулбаб. Һөөргэнь абагты. Ондоо ажалда ябаа һаам дээрэ хаш,—гэбэ.

— Ганса шинии бэшэ, бэшэшье отарануудта хонид гарзалжа байна. Хүшэр хабар ха юм. Тингээд лэ шамай дуудаабди. Бодол табяад, оролдосотойгоор хүдэлэлши даа,—гэжэ түрүүлэгшэ баадхаа бэлэй.

Нарай жаахан үхибүүнтэй носолдоһон мэтэ хонидтошье үдэр бүри анхарал табиха хэрэгтэй байба. Багаһаа мал харюулжа һураһаншье һаа, хэдэн зуун толгой хони даажа абаад, жэншэдгүй һайнаар харууһалха гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ даа. Хамсыгаа шуужа, хаһатай хүдэлдэг гуримаараа Һамажаб Очировна оролдобо. Оролдолго гэһэн үгэ соо олон ойлгосо багтана. Һайнаар хүдэлхэ, дүй дүршэлөө баяжуулха, туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амархагүй; эгээл тиимэһээ бэдэрһэн, оролдоһон хүн хэзээдэшье амжалта туйладаг, һанаһандаа хүрэдэг. Параева эгээл тиимэ хүнүүдэй тоодо ородог. Түрүү хонишодтой уулзажа, дүй дүршэлтэйнь танилсаһан, хонин ажалай талаар эрдэм наукын туйлаһан һүүлэй мэдээсэлнүүдээр һонирхоһон юм. Энэнь нилээдгүйхэн туһа нүлөө үзүүлээ. Түрүүшээр тухашарһан, тулиһан сагыншье үнгэрөө. Һамажаб Очировна бага багаханаар аад, шанартай, шэгнүүртэй амжалта туйлажа эхилээ һэн. Нэгэшье толгой хони, хурьга гарзалуулхаяа болибо. Энэ үеэр Хаяа нютагһаа нүхэрэйнгөө байдаг Гутай нютаг нүүжэ ерээ. Бэшүүрэй совхоздо ерэхэдээ, хониндо ороxо дуратай байһанаа тэрэ дары мэдүүлээдхёо. Даажа абаһан эхэ хонидынь тобир тарган үбэлжэжэ, һайн түл үгэбэ. Тэрэнэй адхаруулһан хүлһэн, гаргаһан оролдолгонь дэмы һалаагүй. 1958—1959 онуудай туршада 100 эхэ хонин бүриһөө 112 толгой хурьга абажа. бүрин бүтэн түлжүүлээ һэн. Нүхэр Параева жэлһээ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриин 100-һаа доошо бэшэ хурьга абадаг, ехэ ноохо хайшалдаг алдартай болоо бэлэй. Хэдэхэн жэлэй турша соо аймагайнгаа суута хонишоной нэгэн гэлсүүлээ.

Шэрэнгитын майла өөдэ д... сагаан хонид хушууран, һаяхан ороһон бороогой һүүлээрхи ... шэмхэлнэ. Дүшөөд гар... эхэнэр эмээлһээ бууж... дэрлэжэрхёод, үндэр ...

— Пү-улик, Пү-улик... даба.

Бэеэр жаахан, мүг... нохой хойто ойн шэрэ... согороороо гүйжэ гара... рэй нюур өөдэ хара...

— Пү-үлик, хонидо... гэжэ захирба. Нохойн... тарбагандал алсайса ... еды хусасагаан, гүйл... хонидые гэдэргэнь ту... шэмхэлнэ. Хонишон ... гитэ хадын добууһаа ... һан Хаяа нютаг тээшэ... гэрһэн бага наһан, ... ажал тухайгаа сэдьхэ...

Эсэгынгээ этигэл ха... наһанайнгаа түлэгтэ ... хахалжа, ажалай ар... хуудаһа һэхэһэн Һама... Параева энэ үдэр бо... абаһан орьёлойнгоо ... «элиһэн» зандаа ябн... саана орьёл гэһэншэг ... шагай эрмэлзэл шэнэ ... даллаһаар. Иимэл ... Очировна Эхэ оронойнго... рада—Ленинэй ордено... Эсэгынь этигэл харюу... мүнөө далаяа шахажа ... ряад ошоһон сэсэгынь ... ургажа, огторгойн одо... үндынэл. Һамажаб ба... нойнгоо баялигые улам ... Бэшүүрэйнгээ аймагай ... хоздо хүдэлнэ. Мүнөө ... шаа хёрхоор шэртэн, ... гаа үлгы, түрэһэн ши... тые харан, ерээдүй... үдэр тухай бодомжо... эсэгэ—Ошор шамда ... рэһэн ганса басаган... рюулжа, үбсүүн дээрэ... яларуулна.

Ц-Д. Х...

ХАЛУУН, ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ ХАНИ БАРИСААН

ВОЛГОГРАД. (ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд М. Озеров, Е. Корявичев). ДРВ-гэй партийно-правительственна делегацие толгойлогшо, Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын премьер-министр Фам Ван Донг ТАСС-ай ба «Известиин» корреспондентнүүдтэй хөөрэлдөө.

США-гай ээрхэг түрэмхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ һүүлэй үедэ вьетнам арадай туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэжэ үгэхыетнай, Таниие, нүхэр премьер-министрые гуйнабди.

— 1968 оной хабар бүхы Урда Вьетнам дотор добтолгонууд үргэнөөр хэгдэжэ, американ ээрхэг түрэмхэй ябуулгада эсэргүү манай тэмсэлдэхи шэнэ шатые харуулжа үгөө. США-гай империалистнууд ДРВ-дэ эсэргүү һандаргахы дайн байлдаае үгэ дуугүйгөөр болюулха, Урда Вьетнамдахи өөрынгөө бэелүүлдэг стратегиие хубилгаха баатай болоо. Тэдэнэр абяа анииргүйгөөр өөрыгөө хамгаалан һуудаг болоо.

Дипломатическа фронтдо бидэнэр бага бэшэ амжалта туйлаабди. Байлдаанай поли дээрэ хэдэн удаа дахин диилдэхэдээ, США ДРВ-гэй, Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын түлөөлэгшэдтэй, мүнөө үедэ Урда Вьетнамай Республикын Саг үргэлжын революционно правительствын түлөөлэгшэдтэй хэлсээ хэхэ баатай болоо.

Мүнөө американ империалистнууд хадаа Урда Вьетнамда шэнэ түхэлэй колониализмын политикые, манай оронние можо болоһыень баадхаха зорилготой шэнэ политическэ хараа шугам бэелүүлхые һэдэнэ. Гэбэшье Вьетнамай Ажалшадай партиин хүтэлбэреэр эдэ һанаашалгануудыень таһалдуулхаар вьетнам арад хүсэд шиидэнги байна. Тэмсэлэй бүхы фронтнуудта: сэрэгэй, политическэ ба дипломатическа фронтнуудта тэмсэлээ шангадхахаар бидэнэр бэлэн байнабди. Тиигэжэ манай арадай хэтэ үеын эрмэлзэлгые бэелүүлхээр—Урда Вьетнамые сүлөөлхэ, Хойто Вьетнамые хамгаалха ба Эхэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлгые туйлахаар бидэнэр бэлэн байнабди. Манай арадай аша туһын тулада хэгдэдэг дээрэһээ тэмсэлнай үнэн зүб, бидэнэр президент Хо Ши Минэй захяа заабаринуудые дүүргэнэбди. Манай нангин уялга иимэ.

Мүнөө үедэ американ империалистнууд угаа хүндэ хүшэр байдалда оронхой гэжэ нэмээжэ хэлэхэ шухала. Тэдэнэртэ Урда Вьетнамда, мүн дайн байлдаанда эсэргүү хүдэлөөнэй улам үргэнөөр дэлгэржэ байһан США-да бэрхэтэй хэсүү байдал тохёолдонхой. Энэ хүдэлөөндэ олониитэ арад зонһоо гадна, элитэ ехэ политическэ ажал ябуулагшад хабаадалсана.

Үнэн зүб тэмсэл хэхэдээ, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай халуун зүрхэнэй ехэ дэмжэлгэ ба туһаламжа бидэнэр хүлеэдэг байнабди.

Совет хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн хэлсээнүүдэйнгээ дүнгүүдые ямараар сэгнэнэбта?

— Манай партийна правительственна делегациин аяншалга угаа ехэ үрэтэй байгаа. Тэмсэлэй талаар нүхэдтэйгөө хэһэн хэлсээнүүднай хани халуун ,аха дүүгэй, нүхэрэй ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. ПТВ ба КПСС-эй, ДРВ-гэй ба СССР-эй правительствануудай хоорондохи, вьетнам арадай ба агууехэ совет арадай хоорондохи улам бэхижэжэ байгаа дайшалхы һанал нэгэдэлгые эдэ хэлсээнүүд харуулаа. Пролетарска интернационализмын үзэл сурталда таарууғаар маанадта Советскэ Союзай үзүүлдэг талархал үнэтэ, үнэн зүрхэнэй туһаламжа ба дэмжэлгэ хамтын коммюнике соо үшөө дахин харагдаа.

СССР-тэ аяншалхадаа ямар юумээр һонирхообта?

— Угаа ехэ һонирхолтой байгаа. Энэ гайхамшаг орондо би нэгэтэ бэшэ ерэдэг байгааб. Ерэхэ тудамаа шэнэ юумээр һонирходог, Совет орондо, совет хүнүүдтэ бүри халуун шэнэ мэдэрэлтэйгээр хандадаг байнаб.

Шэнэ дэлхэйн толорһон тухай мэдээсэһэн түүхэдэхи түрүүшын социалис революци тухай хүн түрэлтэн хододоо һанажа ябахал. Шэнэ үе сагые, сүлөөрэлгын үе сагые. дарлалга мүлжэлгэгүйгөөр золтой хубитайгаар ажаһууха үе сагые Агууехэ Октябрь нээжэ үгөө. Таанад удахагүй энэ агууехэ түүхэтэ ушарай 52-дохи ойе тэмдэглэхэеэ байнат. Бидэнэр Вьетнамда энэ агууехэ түүхэтэ ушарые мүн лэ тэмдэглэхэбди. Энэ үдэрые колонизаторнуудтай, тэдэнэй туһамаршадтай хүндэ хүшэр тэмсэл урда тээнь хэдэг байхадаашье тэмдэглэдэг байгаабди.

— В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе тэмдэглэхын тулада вьетнам арад ямараар бэлдэнэб?

— Агууехэ Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхимээр угталгада бэлдэхэ тухай шиидхэбэри ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюро хэдэн һарын урда тээ баталан абаа һэн.

Ленин таанадта хамаатай. Ленин маанадта хамаатай. Ленин коммунистнуудта, хүдэлмэришэн ангида, мүлжэгдэдэг арадуудта, бүхы түрүү үзэл бодолгой хүн түрэлтэндэ хамаатай. Хойто Вьетнамдахи социалис байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлахын тулада дүтэлжэ байһан ойн хүндэлэлдэ зорюулан, ленинскэ суртал бодолые шудалан үзэхэ хүдэлмэридэ шэнэ амжалтануудые туйлахын тулада хүдэлмэрилхэбди. Ленин маанадта наран, зоригжол, этигэл найдабари, илалта боложо үгэнэ. Ленин саашанхи илалтануудаймнай һүлдэ тэмдэг болгожо үгэхэ. Манай парти мүнөө үе сагай асари ехэ һургаал бологшо марксизм-ленинизмээр хододоо зэбсэгжэнги байха.

Агууехэ совет арадта, манай ханинар ба нүхэдтэ вьетнам аха дүүнэрэйнь үнэн зүрхэнэй гүнзэгы халуун баясхалан хүргэхые би хүсэнэб!

Космонавт Виктор Горбатко теннис наадажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ГҮРЭНЭЙ КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ... ТУХАЙ ТООСООН

БАЙКОНУР. (ТАСС). Гурбан онгосын замбуулинай дайдада ниидэжэ гарахаһаа урид космонавтнуудтай уулзаһан зал соо замбуулин шэнжэлэгшэд, эрдэмтэд, конструкторнууд, онгосонуудые ниидэлгэдэ бэлдэгшэд дахинаа сугларба. «Союз» онгосонуудай бүлэгөөрөө ниидэлгын дүн гаргагдажа байна.

Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшын мэдээсэл тобшохон байба.

— «Союз-6», «Союз-7», «Союз-8» гэжэ замбуулинай онгосонуудай бүлэглэн ниидэлгэ хүнэй хабаадалгатайгаар замбуулинай дайдые бүхы талаһаань шэнжэлгын, эхин һуури табижа үгэбэ,—гээд хэлээ. Хэлхеэ холбооной, сагай уларил тодорхойлхо, геодезиин, ниидэлгын болон бусад хэмэл одод мүнөө дээрээ юрын юумэ мэтээр үзэгдэдэг болоо. Теэд, эдэмнай шэнжэлэгшэ-автомадууд гээшэ. Тиимэ хэмэл ододой урда табигдаһан зорилгонууд хүнүүдэй саг үргэлжын хабааралгагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Гэхэ зуура «Союз» түхэлэй онгосонууд дээрэхи туршалганууд замбуулинай жолоодогдодог онгосонуудые хүнэй аша туһада хэрэглэхэ арга боломжо шэнжэлхэ зорилготой байгаа. Замбуулинай онгосонуудай экипажнуудай элидхэл, туршалгануудай үедэ абтаһан мэдээнүүд ойрын сагта замбуулинай жолоодогдодог онгосонууд ходо шахуу Газарые тойрохо замда гаргагдажа болохо гээд харуулаа.

«Союз» онгосонуудые ухаалан зохёогшод жолоодогдодог онгосонуудай урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ нилээд туһатай, һонирхолтой материал абаа гээд гүрэнэй комисси дээрэ сөносогдоһон элидхэлнүүд гэршэлнэ.

Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшэ замбуулинай онгосонуудые бүтээлгэдэ, тэрэниие ниидхүүлгэдэ, жолоодон хүтэлбэрилхэ, онгосонуудые газар дээрэ буулгаха, экипажнуудые космодром дээрэ хүргэхэ ябадалда хабаадаһан коллективуудтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

Эрдэмтэдэй сэгнэлтэ...

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн ахамад конструктор ниидэлгээ амжалтатай түгэсхэһэн космонавтнуудые амаршалаа. Онгосонуудай зарим оньһон түхеэрэлгэнүүдые нилээд юрын сомор болгохо, космонавтнуудта улам ехэ даалгабари үгэхэ арга боломжо туршалгын дүнгүүд олгоо гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ бүлэглэн ниидэлгэһээ иимэ гол тобшолол хэхэ болоод байнабди.

Космодромой түлөөлэгшэ шэнжэлэгшэдые, онгосонуудые ниидэлгэдэ бэлдэгшэдэй хүдэлмэри тухай хөөрэбэ. Замбуулин шэнжэлхэ совет программые дүүргэхын тула ээлжээтэ шухала алхам хэгдээ. Ниидэлгын программын нилээд орёо, сагай уларилай бирагүй байбашье, жолоодогдодог онгосонуудые түлхигшэ-ракетэнүүдтэйгээрнь бэлдэхэ ба ниидхүүлэн гаргаха шанга ажалай амжалтатайгаар дүүрэһэндэнь туршалга хэгшэд ба...

Генерал-полковни... манинда үгэ үгтэбэ.

— Бүлэглэн нии... доро 7 космонавтые... хеэ бэлдээбди. ... нуудташье, косм... бэлдэдэг хүнүүдта... материалые тур... дүн үгэхэ байна...

Ниидэлгын үед... логическа хангал... рюусагша, гүрэн... гэшүүн, эрдэмтэ... хэлээ:

— Түгэс дүн ... эртэ байна. Зүгөө... шолол хэжэ шад... Ниидэлгын үе со... нүлөөн бага байха... шалан тухайлһа...

Бүлэг онгосону... дир полковник В. ... һаа журналистну... дал һураа.

— Ниидэлгэ ям... хэ байнат?

— Гүрэнэй ком... тэд, мэргэжэлтэд—... дэг,—гэжэ хэлэбэ. ... тыень һаял ... нат. Бүлэгөө... дэлгын тус тус ... ниидэлгые хүтэлбэ... сан холбохо даб... байһан тула, тодо ... дэлмэрилһэнэйнь ... туһалалсаһанайнь ... төө баяр баясхал... «саашадаа иимэл ... юрөөхэ байнаб.

Замбуулин ш... программа хүтэл... нэгэн заседани... ниидэлгын дүн ... тодорхойлбо. Замб... сонуудые бүлэгл... бэлэдхэл, тэрэни... тайгаар бэелүүл... ноймнай эрдэм, ... дэ хэмжээндэ ... промышленностин... жэлтые харуулаа ... лэбэ.

КАВРИАГО ХОТЫН ХУНДЭТЭ МЭР

...Кавриаго хотодо В. И. Ленинние хүндэтэ ...э мүнөө болотор тоолодог. Тиигэхэ үндэһэ ...ала бии. Зүүнэй тала баридаг байһан, Ита- ...артиин эмхидхэгдэхэдэ коммунистнууд боло- ...истнууд советэй һунгалтын үедэ илаһан юм. ...шүүд өөһэдынгөө дундаһаа мэрые һунгаа. ...адуудай списогтэ коммунист Доменико Ка- ...эй хамта В. И. Ленин оруулагдаад, хоюу- ...ин дуугаар һунгагдаа бэлэй. Кавекки захир- ...ооe гартаа абаһан, гэхэтэй хамта дэлхэй ...рүүшын социалис гүрэнние эмхидхэн байгуу- ...ө мэдэншьегүй, Кавриагын бүхы хэрэгүүдые ...э нэрэ хүндөөрөө хабаадалсадаг байһан. ...социалис ба демократическа ёһо заншал- ...й, нангинаар сахигдадаг байгаа.

...эй мэр Чериоли, тэрэнэй урда тээнь байһан ...В. Казотти, мүн хотын бусад олон хүнүүд ...дунда антифашис хүдэлөөнэй олохон ветера- ...энээн тухай намда хөөрөө һэн. Кавриаго хо- ...Испанида республиканска сэрэгэй зэргэдэ ...алдаһан юм. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеэр ...Эмилидэхидэл адляар, партизанай хүсэтэ хү- ...гэрээ бэлэй.

...зохёолнууд бидэндэ хододоо революционно ...рхим учебник болодог байһан, болоһоор гэ- ...пе Гросси—Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй вете- ...хэлээ һэн. Маркс, Энгельс, Ленинэй зохёол- ...һэнэй үндэһөөр, партийна хүдэлмэрилэгшэдые ...руса һургуули фашизмын үедэ Кавриаго хо- ...идхээ һэмди. Хилын саана папиросой нимгэн ...дээрэ хэблэгдэһэн номууд нюусаар асарагда- ...а Бидонтой һү тэргээр тараадаг курьернүүд ...үдые асардаг бэлэй. Түрмэдэ һуухадаашье ...хэн мэргэн һургаал заабаринуудые хүтэлбэри ...удалдаг һэмди. Тэдэ зохёолнуудые түрмэ ху- ...ха нэгэ өөрсэ арга олдоһон юм: «болохотой» ...гаархидай һанамаар, нялуунаар бэшэһэн ...тэ дундахи хуудаһануудыень хуулажа хаяад, ...дэбтэрнүүдые тэндэнь үдэдэг байһан. Фа- ...сүлэлгэшье манда Ленинэй университедүүд ...эн гээд энеэбхилнэ. Кавриаго хотын коммуни- ...И. Ленинэй зохёолнуудые мүнөөшье ехэтэ ...удална. ИКП-гэй нютагай секциин секретарь ...ели намда иигэжэ мэдээсээ: хэдэн залуу ком- ...д теоретическэ семинар дээрэ В. И. Ленинэй ...б?» гэжэ зохёолые үзөө. Энэ зохёол мүнөө хү- ...эй суртал бодолой хүсэтэ зэбсэг болоно гэ- ...солон тэмдэглэбэ.

Ю. ЛОПАТИН.
ТАСС-ай корр.

...о-Рим.

ХҮН ЗОНОЙ ТОО АБАХА БҮХЭСОЮЗНА БҮРИДХЭЛ

ГҮРЭН ТҮРЫН УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

1970 оной январьда орон доторнай болохоёо байгаа хүн зоной тоо абаха бүхэсоюзна бүридхэлдэ бэлэдхэл түлэг ябажа байна.

Манай Совет гүрэндэ иимэ бүридхэл зургаадахяа үнгэргэгдэхэнь. В. И. Ленинэй үүсхэлээр хүн зоной тоо абаха түрүүшын бүридхэл 1920 ондо болоо һэн. Удаадахидуулынь 1923, 1926, 1939, 1959 онуудта хэгдэһэн байна.

Хүн зоной тоо абаха бүридхэл тон ехэ удха шанартай, арадай ажахын болон политическэ хэмжээ ябуулга мүн. Бүридхэлэй ашаар хүн зоной тоо тодорхойлогдоно, тэрэнэй бүридэл элирүүлэгдэнэ. Имагтал хүдэлмэрилэгшэдэй, колхозниигуудай, интеллигентнүүдэй, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл оролдолгоор общественнай хүгжэнэ, хогшол зөөринь арьбидхагдана бшуу. Тиимэһээ гүрэнэй эгээл үнэтэй зүйлынь хүн зон болоно.

СССР-эй улам үргэдхэгдэжэ, хүгжөөгдэжэ байгаа ажал үйлэдбэриинь гол зорилго хадаа арад зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүрэн хангаха гэһэн хараатай. Энэ зорилгын дүүргэлтэнэн т ү р ү ү н д э нягта нарин түсэблэлгэһээ эхитэй. Общественна хүгжэлтые зүбөөр түсэблэн, гүрэнэй зүгһөө ударидаха арга нүхэсэлнүүдэй нэгэ шухалань гэбэл, хүн зоной тодорхой һайн тоо бүридхэл болоно. Зоной тоогой тодо һонор байха тума тэрэнэй хэрэглэмжэ һайнаар хангагдадаг. «Социалис республикын социалис байгуулалтые тогтоохо ябадалда бүридхэлэй дүнгүүд эхин шатын ба хүтэлбэрилхы удха шанартай» гэжэ хүн зоной тоо абаха бүридхэл үнгэргэхэ тушаа бүхы губерниинүүдэй гүйсэдкомүүдтэ 1920 оной май соо эльгээһэн телеграмма доторoo В. И. Ленин бэшэһэн байна (гүйсэд суглуулбари, 51-дэхи боти, 339-дэхи хуудаһан). Энээнһээ уламжалан тэмдэглэхэдэ, арад зоной тоо, бүридэл, хубилалтань һайса мэдэгдээд, хүдэлмэриин хүсэнэй нөөсэ уридшалан тодоруулагдаад байбал, арадай ажахын ба соёл культурын бүхы һалбаринуудые тааруу зохидоор хүгжөөхэ түсэб амжалтатайгаар табигдадаг гээшэ. Тэрээнһээ гадна, хүн зоной тоо бүридхэһэн дүнгүүд эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ, жэшээлхэдэ, хүн зоной тоо, бүридхэл шэнжэлдэг демографическа наукада сэгнэшэгүй шухала материал болижо үгэдэг юм.

Үнгэргэгдэхэеэ байгаа хүн зоной тоо абаха бүридхэл политическэ талаараа тон ехэ удха шанартай. Социализм байгуулгада, коммунизмын материально-техническэ бааза тогтоолгодо совет арад зоной бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ, түүхэтэ илалтануудые туйлаһан манай оронной ажабайдалай хубилалта, хүгжэлтэ толидо харагдаһан мэтэ элеэр бүридхэлэй дүнгүүдһээ харагдаха байна.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баяртай хүн зоной тоо абаха бүридхэлэй жэл тудахань. Манай Эхэ оронние үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаха тухай Владимир Ильич Ленинэй зааһан сэсэ мэргэн заабарие бэелүүлхын түлөө хүдэлмэришэд, таряашадай, совет интеллигенциин алдарта табигаран жэлэй тэмсэлэй агууехэ дүнгүүдые хүн зоной тоо абаха бүридхэл үшөө дахин тодоруулан гэршэлхэ.

Хүн зоной урдахи бүридхэлһөө (1959 онһоо) хойшонхи 10 жэл соо марксистско-ленинскэ үзэл сурталаар зэбсэгжэһэн, Коммунис партиин ударидалга доро жагсаһан совет арад оронойнгоо экономико, соёл культурые саашадань хүгжөөхэ, өөһэдынгөө һуудал байдалай, соёл болбосоролой хэмжээ дээшэлүүлхэ ябадалда горитойхон шэнэ илалтануудые туйлаа. Хүнүүдэй юрэнхы тоонь нилээд олошороо, хото хүдөөдэ ажаһуугшадай хубаари хубилаа. Тодорхойлон хэлэбэл, республикымнай зоной тоо 1959 онойхиһоо 19,6 процент хүнөөр олошоржо, байгша оной январиин 1-дэ 795,2 мянгада хүрэһэн байна. Арбан жэлэй саада тээ 276,5 мянган хүн городуудта ажаһуудаг һаа, мүнөө 360,6 мянганда хүрөө, мүн хүдөө нютагуудай хүн зоной тоо нилээд олон болотороо ургаа.

Мүнөө болохоёо байгаа хүн зоной тоо абаха бүхэсоюзна бүридхэл хадаа республика, хизаар, областьнуудаар, район, город, сельсоведүүдээр, поселок, тосхонуудаар хэды хүнэй ажаһуудаг тухай мэдэжэ абаха, эрэгтэй, эмэгтэйн, наһанай, гэр бүлын байдалай, яһанай, хэлэнэй, эрдэм һуралсалай талаар хүн зоной бүридэл тодоруулха, ажаһуудалай, олзо оршын, арадай ажахын али һалбарида, ямар үйлэдбэридэ хүдэлдэгэй, социально-экономическа ямар бүлэгүүдтэ хамаатанай илгаагаар хүн зонние бүридхэн илгаруулха зорилготой. Гэртэхи, газаахи ажахыдаа хүдэлөөд, хамтын ажалда ябадаггүйшүүлэй тоо бүридэлөөр тодоруулагдажа, ниитын үйлэдбэридэ нөөсэ хүсэ нэмээн хамжуулха арга олгогдохо. Орон дотороо хүн зоной иишэ, тиишэ нүүдэг, ошодог шэглэл бүридхэлэй дүнгөөр шэнжэлэгдэхэ байна.

Арад зоной тоо бүридхэл тухай тодо һайн мэдээнүүдые абахын тулада эрдэм ухаанай үндэһөөр—нэгэ адли программаар, нэгэ янзын методикотойгоор бүхы орон доторoo нэгэ саг болзорто хүн зоной тоо абаха бүхэсоюзна бүридхэл үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Ёһо гурим соонь, эмхитэй һайнаар хүн зоной тоо абаха бүридхэл үнгэргэхын тулада нягта нарин бэлэдхэл хэрэгтэй.

Хүн зоной бүхэсоюзна бүридхэлдэ гүрэнэй статистикын зургаанууд үнихэнэй бэлэдхэжэ байнхай.

Оронноймнай элдэб область, республиканууудай 9 районд турш алга болгон үнгэргэгдэһэн хүн зоной тоо абаха бүридхэлэй дүнгүүдые, эрдэм шэнжэлэлгын, түсэблэлгын зургаануудай, туд туд хүнүүдэй дурадхал һанамжануудые шэнжэлэн согсолжо, 1968 оной апрельдэ Москвада болоһон статистигуудай бүхэсоюзна зүблөөн 1970 оной хүн зоной тоо абаха бүридхэлэй программын проект баталан һайшаагаа һэн.

Бүридхэлэй хуудаһанда бэшээтэй 11 асуудалда хүн бүхэнэй аман үгөөрөө харюусаһан харюу тэмдэглэгдэхэ. Долоон нэмэлтэ асуудалтай, хамтадаа 18 асуудалтай хуудаһанда хүн зоной 25 процентнь харюусаха. Гэрэй болоод газаахи хубиингаа ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэриин хүсэтэй хүнүүдтэ үшөө 8 асуудал табигдажа, харюунь абтаха. Бүридхэлэй хуудаһанай асуудалнууд ямар удхатайб гэжэ тайлбарилха болоо һаа, бүхэли статья бэшэхээр, теэд мүнөө эндэ тиимэ зорилго табигданагүй. Богонёор тэмдэглэхэдэ, мүнөө хэгдэхэеэ байгаа хүн зоной тоо абаха бүридхэл урдынхиһаа юугээрээ илгаатайб гэбэл, программань олон асуудалтай, бүридхэлэй хэдэн хуудаһануудһаа бүридэнэ, мүнөө үе сагай эрилтын ёһоор арадай ажахые түсэблэн ударидаха зорилгодо тэрэнь туһалха байна.

Хүн зоной тоо абаха бүридхэлэй программа дүүргэлтэ болгохо хэмжээ ябуулгануудтай тааралдуулагдан, эмхидхэлэй, бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй.

Хүн зоной тоо абаха бүридхэл 1970 оной январиин 15-һаа эхилхэ. Нютагай сагаар январиин 14-нэй һүниин 12 часһаа январиин 15-най эхилтэр хүн зоной тоо бэшэгдэхэ.

Бүхы совет эрхэтэд, СССР-эй газар дээрэ байһан хариин эрхэтэн, хилын саана байһан совет эрхэтэд бүридхэлдэ абтаха юм. Бүридхэл ябуулха үедэ бии байһан бүхы зон, тэрэ тоодо саг зуураар ажаһуугшад, саг зуураар иишэ, тиишэ гаража ошогшод бултадаа бэшэлгэдэ орохо зэргэтэй.

Зоной тоо абаха бүридхэл 8 үдэрэй туршада—январиин 15-һаа 22 хүрэтэр хэгдэхэ, тиихэдээ тусгаар бэлэдхэл гараһан хүнүүд-тоологшод хүнүүдэй өөһэдынь харюусаһанай ёһоор бүридхэлэй хуудаһанда бэшэжэ, тоо бүридхэлыень абаха байна.

Һүүлээрнь 6 хоногой туршада январиин 24-һөө 29 хүрэтэр инструктор-хинагшад тоологшодтой хамта айл, участогуудые эрьежэ, хэр зүбөөр хүн зон бүридхэлдэ абтаһан байнаб гэжэ шалгаха юм. Городой түхэлтэй һууринуудай байрын гэрнүүдэй 50 процентһээ дооошо бэшые, хүдөөдэхи тосхонуудай айлнуудай хахадһаань бага бэшые шалгангаа, тоололгын бүхы участогуудта инструктор-хинагшад, тоологшод дахинаа ябажа шалгалта хэхэ болоно.

Поезднууд соо, түмэр замай воксал, аэропорт, автовокзалнууд болон больница, үхибүүдэй байшан, интернат һургуули гэхэ мэтэ эмхи зургаанuудта хүн зоной тоо тусгаар бүридхэгдэхэ зэргэтэй.

Хүн зоной бүридхэлдэ бэлдэхэ, эмхидхэн үнгэргэхын тулада гүрэнэй статистикын районуудай болон городуудай инспекторуранууд та горрайинспекторнүүдэй орлогшонорой тушаал бии болгогдоо, бүридхэлэй таһагууд эмхидхэгдээ, инструкторнуудай болон тоологшодой участогууд таһалагдаа. Манай республика доторхи городууд ба хүдэлмэришэнэй посёлогуудай —650 хүндэ, хүдөө һууринуудай 530 хүндэ нэгэ тоологшо хүртэхөөр хараадуулан, тоололгын участогууд байгуулагдаа. Городтохи инструкторнуудай нэгэ участогта 5, хүдөөгэйхидэ — 4 тоололгын участок ороно.

Хүн зоной тоо абаха бүридхэлдэ бэлэдхэл, тэрэнние үнгэргэхэ хэрэгтэ хабаадуулагдаһан хүнүүд салингаа гү, али стипендеэ абажа байгаад, гол хүдэлмэриһөө гү, али һуралсалһаа хэды хоногоор сүлөөлэгдэхэб гэбэл: тоологшод—17—19 хоногто, инструктор-хинагшад—27—29, бүридхэлэй таһагые даагшад—56—57 хоногто, райгоринспекторнүүдэй орлогшонор 3,5 һараар хүн зоной тоо бүридхэлэй хүдэлмэридэ хабаадуулагдахаар хараалагдана.

Байрын гэрнүүдэй номернуудые, үйлсэнүүдэй нэрэнүүдые тодо һонор болгохо, картографическа материал бэлдэхэ, город, районуудта хүн зоной бүридхэлдэ бэлэдхэхэ тушаа эмхидхэлэй хэмжээ ябуулгануудые хараалха хүдэлмэри республика доторнай гол түлэб дүүргэгдээ.

Городууд болон хүдөө һууриин тосхонуудтамнай дүн хамтадаа бүридхэлэй 48 таһаг, инструкторнуудай 324 участок, тоололгын 2219 участок бии болгогдоо. Поезднууд соо, түмэр замай вокзалнууд дээрэ, зоной суглардаг ниитын бусад газарнуудта тоологшодой, инструкторнуудай участогууд мүн лэ тогтоогдоо. Хүн зоной тооe бүридхэлдэ абаха хүдэлмэридэ дүн хамтадаа 3350 хүн хабаадаха юм.

Мүнөө бэлэдхэлэй эгээл харюусалгатай үе—тоологшодые, инструкторнуудые болон бусад эдэбхитэдые шэлэн олохо, һурган бэлэдхэхэ саг ерэбэ. Эрдэм һуралсалаар һайн, юу хэхээ тодорхойгоор мэдэһэн, журамтай, шударгы хүнүүдэй хүдэлбэл, хүн зоной тоо бүридхэл амжалтатай үнгэрхэнь элитэ. Бүридхэлэй хүдэлмэридэ хабаадуулагдаһан хүнүүд аймаг, районуудай ажалшадай депутадуудай Советүүдэй гүйсэдкомой тогтоолоор баталагдаха, тэдэнэртэ «1970 оной хүн зоной тоо абаха бүхэсоюзна бүридхэл» гэһэн тэмдэг үгтэхэ.

Республикын статистическэ управлени бүридхэлэй хүдэлмэридэ хабаадаха кадрнуудай курса мүнөө үнгэргэжэ байна. Иимэ курсада управлениин аппарадай, машинно-тоололгын станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд, районуудай инспекторнүүд, тэдэнэрэй орлогшонор һуража гараа. Октябрь, ноябрь, декабрь һаранyудта бүридхэлэй таһагуудай эрхилэгшэнэрые, тэдэнэрэй туһалагшадые, инструктор-хинагшадые, тоологшодые, тоологшодой нөөсэ орлогшонорые бэлэдхэжэ сүм дүүргэхэбди.

Бүридхэгшэдэй кадрнуудые шэлэн олохо, баталха хэрэгтэ зарим газарта харюусалга багатайгаар хандана. Энэ талаар Улаан-Үдэ городой районууд дутагдалтай. Тэндэ хуулиин наһа хүрөөгүй, эрдэм һуралсалаар һула, гүйсэд бэшэ дунда һургуулишьегүй хүнүүдые тоологшодоор томилхо һэдэлгэ гараһан байна. Хориин аймагта мүнөө болотор гүрэнэй статистикын райинспекторэй орлогшо олдожо баталагдаадүй байһаар.

Хүн зоной тоо абаха бүридхэл үнгэргэлгэдэ туһалха комиссинууд гүрэнэй статистикын зургаануудай бүхэсоюзна бүридхэлдэ бэлдэхэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэнь ехэхэн туһа дэмжэлгэ үзүүлхэ зэргэтэй. Гэбэшье өлонхи газарта дутагдалнууд үзэгдэнэ. Зарим аймаг, сельсоведүүдтэ тиимэ комиссинууд үшөө байгуулагдаагүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Советэй дэргэдэ хүн зоной бүридхэл үнгэргэлгэдэ туһалха комисси тухай һанамжашье ороогүй байһан байгаа. Улаан-Үдын олохон предприятинуудта мүн лэ комиссинууд хүдэлнэгүй.

Үргэн арадай дунда зоной тоо бүридхэлэй удха шанар тухай хэгдэһэн дэлгэрэнгы ойлгуулжамжын хүдэлмэри хадаа хүн зоной бүхэсоюзна бүридхэл амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэхэн үүргэ ээзлхэ байһаниинь дамжаггүй. Тиимэһээ зон олонтой газарта плакат, уряа лозунгнуудые хадаха, хүн зоной тоо абаха бүридхэл тухай лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхыень агитатор, пропагандистнуудта даалгаха, хэрэгтэй ном, брошюрануудаар хангаха шухала.

Ниитэ ойлгуулжамжын хүдэлмэридэ нютагай хэблэл, радио, теледамжуулга, кино үргэнөөр хэрэглэхэ, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые олоор элсүүлхэ хэрэгтэй. «Бүридхэлэй хэрэг гансахан албан захиргаанай хэмжээн бэшэ, харин республикын, бүхы совет эмхи зургаануудай хэрэг мүн» гэһэн В. И. Ленинэй заабари мартажа болохогүй.

Д. РАДНАЕВ,
Буряадай статистическэ управлениин начальник.

Улаан-Үдын Санитарно-гэгээрэлэй байшан нүүдэл студентнэрэй кинолектори уржадэр Буряадай хүдөө-ажахын институдта нээбэ. Энэ лекториин занятинууд ниислэл хотымнай дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта һарадаа нэгэ дахин үнгэргэгдэжэ байха. Студентнүүдэй урда врачнууд Б. Евстигнеев, Ф. Бабанова, Р. Ринчино болон бусад һонирхолтой лекцинүүдые уншаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Врач-невропатолог Роза Содномовна Ринчино лекци уншажа байна. 2. Лекториин зал соо.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

СТУДЕНТНЭРЭЙ КИНОЛЕКТОРИ НЭЭГДЭЭ

АРАДАЙ БАГША АЛДАРТАЙ

ЭРДЭМ БЭЛИГЭЙ ҮҮДЭ НЭЭЖЭ...

Дороһоо ургажа ябаа залуу үетэнние эрдэмдэ һуртаха ба тэдэнние эрхим хүнүүд болгожо хүмүүжүүлхэ гээшэ хоорондоо нягта холбоотой, орёо асуудал мүн. Энэнние багша бүхэн ехэнхидээл хэшээл дээрээ шиидхэхэ ушартай болодог. Тиимэһээ тэдэ х э ш э э л н ү ү д һурагшанарай эрдэм дээшэлүүлхэһээ гадна, тэдэнэй ажабайдалда ямар нүлөө үзүүлхэ тушаань бодомжолдог шуу. Коммунис ёһо заршамай эрилтэнүүдтэ дүүрэн харюусамаар, залуушуулые ямар нэгэн шиидхэбэри абахадаа, энэ алхамни түрэл арадайм һайн һайхан заншалнуудтай ямараар тааралдахаар бэ гэжэ бодомжолжо үзэдэгөөр һургажа, ёһото совет шанартай хүнүүдые хүмүүжүүлдэг багшанар республикадамнай олон.

Тиимэ хүдэлмэрие эрхимээр ябуулдаг Анна Нимаевна Ринчиновае (Оронгын дунда һургуули) халуунаар амаршалха зуураа, ажал тухайнь нэгэ хэдыхэн үгэ дурдаха хүсэлэнтэйб.

Анна Нимаевна олохон жэл литература заажа, дүршэл ехэтэй болонхой. һургахадаа гансахан ном соо хэлэгдэһые һурагшадта ойлгуулха гэһэн зорилго урдаа табидаггүй. харин уншажа шудалһан номһоо үндэһэлэн юумэн бүхэн тухай өөрын бодолтой, тэрэнһээ уламжалан ажабайдалые зүбөөр ойлгодог болгохо гэжэ оролдодог. Программаар хараалагдаһан зохёолнуудһаа гадна, бусад ондоо зохёолшодой творчество шудалхыень тэрэ дурадхадаг байна. Эдэ бүгэдые залуушуулай ерээдүйн замда дайралдажа болохо ямар нэгэн орёохон асуудалтай хелбоод, тэрэнние яажа шиидхэбэл зохисотойб гэһэн һанамжаяа хэлэхыень гү, али бэшэхыень дурадхадаг. Нигэжэ багша һурагшадые бүри эртэнһээ өөрын хараа бодолтой, ямаршье сагай болоо һаа зүрхэсэжэ гү, али тээлмэрдэжэ ябахагүйгөөр һургана.

Жэшээ болгон, Л. Н. Толстойн творчествые һурагшадайнгаа ямараар ойлгожо абаһыень шалгаһан баримта дурдая. Учебнигүүд дотор ном соо хэлэгдэһыел шалгаха зорилготойгоор табигдаһан асуудалнууд байдаг. Тэдээндэ һурагшад бүхэн ехээр ухаагаа гүйлгэнгүй, ажабайдал тухай гүнзэгыгөөр шэбшэнгүй, юрэл ойлгоһоороо харюусажа шадаха. Тиимэһээнь ухаа гүйлгэхэ асуудалнуудые табихадань, һурагшад эдээндэ харюусахын тула гансахан учебнигүүд соо бэдэрхэгүй, харин хүнүүдээр хөөрэлдэхэ, шэнэ номуудые уншаха, арад тухайгаа, үетэн нүхэд, аханар, эсэгэнэрэйнгээ ажабайдалай намтар дээрэ бодолгото болохо болоно ха юм.

Имагтал иимэ асуудалнууд лэ арбадахиие дүүргэжэ ябаһан залуу хүбүүд, басагадай сэдьхэл зүрхэ хүлгүүлдэг.

А. Н. Ринчиновагай туршалганууд ба оролдолгонуудай дэмы үнгэрдэггүйе гэршэлхын тула һурагшадайнь бэшэһэн сочиненинүүдһээ хоёр жэшээ дурдахые хүсэнэб. һурагша Г. нигэжэ бэшэнэ: «...Лев Николаевич Толстойн бүхы геройнууд өөрын наһанай зорилготойнууд, ашатай туһатай хэрэг . үйлые бэелүүлхын түлөө тэмсэдэг. Тэдэнэй наһанайнь ябадал — орёо бэрхэ асуудалнуудта харюусахын түлөө үнэнние бэдэрэлгэ болоно. Тиихэдээ тэдэ һайнние муүһаа, худалые үнэнһөө зүбөөр илгаруулха гэжэ оролдодог. Л. Н. Толстойн геройнуудай сэдьхэл зобоодог асуудалнууд манайшье үеын хүнүүдэй һанал бодол эзэлдэг байна. Жэшээнь, Анатоль, Берг, Борис гэхэ мэтэ геройнуудынь зохёол дотор гансахан лэ өөрынгөө хүсэл бэелүүлхэ, гансал харахан һанаандаа таарама хэрэг дүүргэхэ гэжэ оролдодог байна. Тиимэһээ тэдэнэй эрмэлзэл гүйхэн... Иимэ гансахан өөрынгөө хара ами харааһан хүнүүд мүнөөшье ябадаг...»

һайн жэшээнүүд үхибүүдтэ һургаал болохо байна бшуу. Юундэб гэхэдэ, миниие урда һайхан сэдьхэлтэй, олые бододог, һубэлгэн ухаатай залуу хүбүүд, басагад харагдана бшуу.

Залуу хүбүүд, басагадые иимээр хүмүүжүүлжэ ябаһан багшые һайшаан магтангүй яажа болохоб. Хэрэг ажалайнь, мүн саашадаашье урагшатай байхынь түлөө али бүхы һайн һайнние юрөөнэлби.

Үдэр бүри, жэл бүри хэшээлнүүдтээ шэнээр, үе сагайнгаа эрилтые хараадаа абажа бэлдэдэгтээл, тэрэнээ совет педагогикын түрүү дүй дүршэлые бодотоор хэрэглэн, удха түгэлдэрөөр, дээдэ хэмжээндэ үнгэргэдэг хадаал Анна Нимаевна ажалдаа һайн дүн туйладаг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг класс жэлһээ жэлдэ 100 процентын ойлгосо туйладаг байна.

Энэ амжалтыень республикымнай олонниитэ нэгэтэ телевиденеэр хараа бэлэй. «Арбадахиие дүүргэһэн һурагшадайнь тоосоон» гэжэ дамжуулга ехэ һонин байгаа һэн. Оролдосотой ажалаараа суурхаһан багшанарайнгаа хүмүүжүүлгэ доро үргэн замда гарахаяа байһанаа тэдэ харагшадта этигүүлэн ойлгуулаа һэн.

Иимэ найдамтай ерээдүйемнай Анна Нимаевна Ринчиновашье хэлсэжэ ябанал даа.

Р. ЦЫРЕНДАГБАЕВА,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай методист.

...ёлой ГУЛ?МТА

...лдэ БЭЛЭН ГҮ?

...рмэгтэ ...мэ ...йха- ...нь...

Буряад совет литературын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн болохо Хоца Намсараевич Намсараев хэлэһэн үгэнүүдэйнгээ нэгэн соо бага балшар наһаяа дурсаха зуураа, тэрэ үедэ эрдэм номдо һурахые эрмэлзэдэг байһан тухайгаа, тиигээд хуушан монгол дээрэ бэшэгдэһэн баларшаг удхатай номуудһаа бэшэ юумэ олодоггүй байһан тухайгаа дурдаа бэлэй. Үнэхөөрөөшье тэрэ холын үеэр энэ Эдэрмэгтэ—бишыхан Хоцын бага наһанай баяр, гашуудалай гэршэ болоһон нютагта—хаанаһаа номууд олдохо байгааб даа. Харин мүнөө эндэ 3700 хэһэг номуудай сантай хүдөөгэй библиотекэ бии юм. Энэ библиотекын энгэр талада «Х. Намсараевай нэрэмжэтэ хүдөөгэй библиотекэ» гэжэ аржытар бэшээтэй. Гэр байраншье газаа талаһаань харахада, шэнэ, һаруул уужам шэнжэтэй. Энэнь баригдаһаар оройдоол жэл болож байнхай. Тиимэһээл буурал дуушын нэрэтэй библиотекын Хэжэнгэ нютагта бии болоһон ушар, буряад арадаймнай ухаан бодолой, юрэнхы хүгжэлтын, бүхы байдалайнь бат шэгтүйгөөр хубилһанай толотомо гэршэ бэшэ гү? Зүбыншье зүб. Зүгөөр нэгэ ушар һанаа зобооно...

Библиотекые даагша Фаина Бадмина гэжэ тусхай дунда һургуулитай залуухан, шэг шарайгаар урин, хараха янзада эдэбхи үүсхэлтэй басагантай зохидхон тагууд дээрэ табяатай номуудые харабабди. Пушкин, Толстой, Чехов, Шолохов, Маяковский, Х. Намсараевай зохёолнууд эндэ уншагшадые хүлеэнэ. Теэд Фаина Ефимовна эдэ номууд тээшэ бэшэ, харин... хооһон хана руу заана.

— Харыт, саанань хүхэ тэнгэри харагдажа байна.

Үнэхөөрөөшье, оройдоол жэлэй саана баригдаһан гэрэйнь ханануудай ямаршье дулаа бариха аргагүйнь абаһаар эли болоно. Библиотекын гэр бариһан Хэжэнгын аймагтахи ПМК-35 (начальнигынь Фурсов) гэжэ барилгын эмхиие эндэ гэмнэхэ хэрэгтэй. Теэд бариһан гэрыень тушаажа абаһан совхозой түлөөлэгшэд юу хараа хэб? Мэдэхэ юумэн үгы.

Уншалгын зал соо ороходомнай, баһал тиимэ.

— Шонын хүлдэшэхөөр,—гэжэ Фаина Бадмина тодорхойлно.—Нойтон брусаар баригдаһан гэрэйнь хананууд хатаад, мүнөө ямарааршье түүдэг гал түлеэ һаа, туһагүй һүрьехэл.

Тэрэ басаган аймагай соёл культурын таһагые даагша В. Г. Бадуевташье хандаад үзөө. Теэд тэрэнь манай мэдэлэй гэр бэшэ гээд, гараа дэлгээгээ. Харин совхозойхидынь...

«Первомайский» совхозой парткомой секретарь Цырен Сондуевич Ринчиновтэй энэ библиотекэ тушаа яридабабди.

— Мэдэжэл байдагбди. Теэд хүшэр намар болоно, библиотекэ һанаха сүлөөгүй байһанаа һаял хана унягынь шэглэхэ улһа захяад байнабди. Залуушуул эгээ мүнөө үедэ урдаа хараха ажалшаднай болонхой ха юм. Тэдэнэй түлөө оролдонгүй яаха бибди..

Цырен Сондуевич яһала зүб хэлэнэ. Хүшэр намар болоо. Зарим полинууд дээрэнь мүнөөшье комбайнууд хүнхинэлдэһөөр. Ном уншаха сүлөөтэй хүнүүд хомор. Фаина Бадминашье зелёнко хуралгаһаа үсэгэлдэр лэ ерээ. Теэд хуряалга, үбэлдэ бэлэдхэл үглөө мүнөө дүүрэхэнь... Хүйтэн болошоһон хойноонь хүнэй һууха, байха гэр дулаалха гээшэ бэлэн бэшэ бшуу. Малай байра, хониноймнай хашаа баран дулаалагданхай гэжэ һанаагаа амардаг хүтэлбэрилэгшэд олон шуу. Тиихэдэ хүн зонойнгоо, хүдэлмэришэдэйнгөө тала, тэдэнэй амаралта, ажаһуудал тухай огто бододоггүй байха юм. «Первомайский» совхозой хүтэлбэрилэгшэд тиимэшүүлэй тоодо ороно гээ һаа алдуу болохогүй.

Үшөө нэгэ жэшээ. Эндэхи хүдөөгэй клуб соо оробобди. Баһал хүйтэн, сонхонуудынь хүйтөөр, уригүйгөөр харагдана. Зарим шэлнүүдынь тэһэрэнхэй. Уралаар дулаасуулагдадаг энэ байшангай батарейнүүдэй ехэнхинь биса, хахара хүрэнхэй. Хэдэн хоноод, ноябрь гараха гэжэ байна ха юм. Тиихэдэнь совхозой хүдэлмэрилэгшэд һайндэроо хаанаа, яажа угтаха болоноб? Даха, пэниигээ үмдөөд һууха юм гү? Уран һайханай бүлгэмэйхид ажал ябуулгаяа хаана эрхилхэб? Юрэдөө гайхамаар.

Эндэ, «Первомайский» совхоздо, залуушуул, тэрэ тоодо комсомолшууд олон. Комсомолойнь комитедэй секретарь Мижит Бочиктуев яһала эдэбхитэй, урагшаа һанаатай хүбүүн гэжэ эндээ тоотой. Магад Фаина Бадмина, Мижит Бочиктуев болон бусад соёл культурынгаа гуламтануудые үбэлдэнь бэлдэхэ хэрэгые дары түргэн гартаа абажа, ойрын үдэрнүүдтэ хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо гү? Тиигэһээл гэжэ хүлеэгдэнэшье, найдагданашье.

Хэжэнгын аймагай ажахынуудаар ябахада, эдэрмэгэйхидэл адли байдал хаа хаанагүй үзэгдэнэ. Нэгэл шалтагаан дурдана. Энэншье ойлгосотой юм бээзэ. Теэд библиотекэ, клуб мэтэ соёлойнгоо тон шухала гуламтануудые бү унтараая гэжэ уряалха зуураа, ямаршье сагта хүн тухай, тэрэнэй ажал, ажаһуудал, амаралта тухай асуудал түрүүшын ээлжээндэ шиидхэгдэхэ ёһотой гэһэн совет үеын жама ёһые зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулха хүсэлтэйбди.

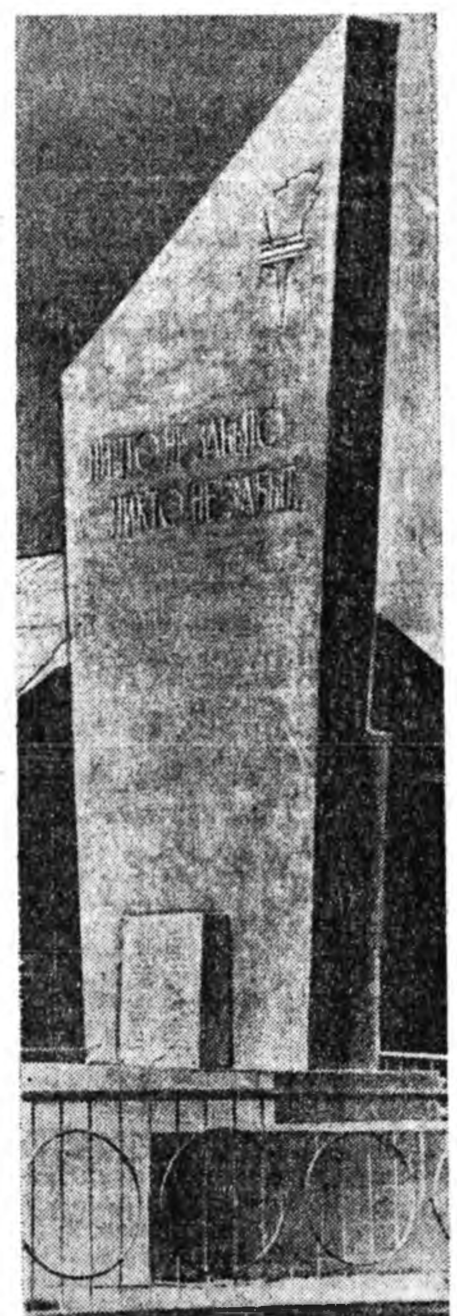
Эдэрмэгэй клуб, библиотекын галнууд энэ үбэлдөөшье үдэшэ бүри уряар, уряалангяар ялараг лэ?

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ,
манай тусхай корр.

Хэжэнгын аймаг.

БАРУУН-Хасууртайда

Хоримн аймагай Баруун-Хасууртай нютагай олохон лэ хүбүүд Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө ами наһаа үгэһэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн соогуур унагшадта хүшөө бодхоохо тухай хөөрэлдөөнэй гарахада, совхозой луговод Дагба-Доржо Нимбуев:

— Бишье хэжэ туршаад үзэһүү,—гээ бэлэй.

Тэрэнэй бүтээһэн хүшөө мүнөө Баруун-Хасууртай тосхоной шэмэг болон шобхойдог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Уран гарта Дагба-Доржо Нимбуев. 2. Тэрэнэй бүтээһэн хүшөөгэй юрэнхы түхэл.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ТУҺАЛХА—БИДЭНЭЙ УЯЛГА

— Студентнэр ерэхэнь!—гэлдээд, минии бүри багахан ябахада, нютагайм хүнүүд баярлагша һэн. Энэ сүлөөгүй хаһа сагта зүб лэ туһамаршадые эльгээнэ ха юм.

Тэрэ гэһээр хэды намарнууд хойно хойноһоо һубарилдааб, хэды дахин танил нуганууди халюуран байгаа ногоогоо хүнүүдтэ бэлэглээб!

Мүнөө бишье баһа студент болонхойб. Намарай эхин һарын турша соо ажаллахаяа хүдөө нютаг гараа һэм. Аяар холын Баргажан нютаг ошохо болоһондоо бидэ, Улаан-Үдын багшанарай институдай II курсын студентнэр тон ехээр баярлаа һэмди. Байгал далай, Бархан уула—Буряадайм омогорхол, баялигынь ха юм.

Шэнэ газартай танилсахаяа, шэнэ нютагта ажаллахаяа анда нүхэд болоһон бидэнэр хүхюун зугаа, шог наадаяа саг зуурашье самхаангүй ошообди. Аяар зургаан зуу гаран модоной зайе автобусоор һэтэлхэдээ, Буряад оронойнгоо уужам тала дайда, хүхэрэн байгаа хада уулануудые шэртэжэ, Сибиргин шэмэг болохо Байгал далайн номгон долгёороо наранай гэрэлдэ наадан угтажа байхыень харахадаа, зүрхэ сэдьхэлнай доһолон байгаа һэн.

Тиин Баргажанай эгээн саада захын нютаг болохо Дэрээнэй совхоз хүрэжэ ерээбди. Бидэнэрые совхозой хүтэлбэрилэгшэд тон һайнаар угтажа, хүдэлхэ газартамнай — Таэсын полевой станда абаашаа.

Залуу гүбди даа бултадаа: хүсэ шадалаа гамнангүй, хамтадаа нэгэ хүн шэнгеэр ажаллахабди гэжэ өөһэд хоорондоо шиидээ һэмди. Эбтэй эетэйгээр ажаллахада, ажал хэрэгшье бүтэсэтэй ха юм.

Харин мүнөө һарамнай дүүрэнтэжэ байна. Үдэр бүхэндэ эршэ ехэтэйгээр ажаллаад, үдэшэндөө элдэб наада зугаа эмхидхэнэ, хүхюутэй, гунигтайшье дуунуудаа дуулалданабди. Дуун бидэнэртэй хэзээдэшье хахасадаггүй. Ажалнай баһал дуун болоод үгөө бэшэ гү? Эбтэй эетэйгээр хэһэн ажал бүришье һайхан дуун болодог ёһотой.

Манай 97-дохи группынхид буряад хэлэ ба бэшэгэй факультедтэ һурадагбди. Бултанаймнай урда нэгэл зорилго,—һайнаар һураха зорилго.

С. ДАШИЕВА.

Баргажан.

КОНКУРСЫН ДҮН

Байгша оной июнь һарада Буркоопсоюз колхоз, совхозуудай ажалшадһаа хониной дан абалгые саг болзортонь дүүргэхэ талаар магуудай потребсоюзуудай дунда конкурс

Энэ конкурсын дүн һаяхан гаргагдаба.

Хэжэнгын аймпотребсоюз (түрүүлэгшэ можапов) даабаряа 155 процент дүүргэһэн һуури эзэлжэ, 150 түхэригэй мүнгэн шанда

Түсэбөө 132 процентдэ хүргэһэн Хори ребсоюз (түрүүлэгшэнь Б. С. Самбуев) рида гаража, 100 түхэригэй шан абаа.

Д. КО

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ХҮНД

Ниислэл Улаан-Үдэ хотымнай оёдолой « дэлэй олон мастерской болон ательенүүдэй байгша оной октябриин һүүлээр зарлагдахаа ликынгаа колхозингуудай конференцидэ ерэхэ хүндэтэйгөөр угтахын тула бэлэдхэл хэжэ байна. колхозуудай түлөөлэгшэдтэ зорюулагдан оёһон выставкэ эмхидхэгдэхэ. Эндэ һайн шанартай моодо, маягаар оёгдоһон костюм, плати, пальто мэтэһээ гадна, хүдөөгэй элдэб мэргэжэлтэй хубсаһанууд табигдаха, наймаалагдаха байна.

Мүн выставкэ дээрэ колхозингуудай зүгһөө ажалай хубсаһан хойшодоо олоор оёгдодог боло

Конференциин түлөөлэгшэдэй олоороо бууж лос», «Байгал», «Одон» гостиницануудай дэргэ лэй мэргэжэлтэд—хубсаһа эсхэгшэд, оёдолшод саһа оюулха захил абаха байна. Мүн хубсаһа сэбэрлэээд, утюгдаад үгэхэ мастернууд ажаллаха

В. Х

ИЛЬИЧЭЙ ЗУЛА БАДАРУУЛАГШАД

«Сельэлектростройн» Буряадтахи оньһожоруулагдамал 56-дахи колонно байгша оной 9 һарын турша хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые һаяхан гаргаба.

Үнгэрһэн энэ хугасаа дотор 2 миллион 280 мянган түхэригэй ажал хэхэ түсэбынь 2 миллион 731 мянган түхэригтэ хүргэгдэжэ, 9 һарынь түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Иигэжэ тус колоннын хүдэлмэришэд 1020 километр зайда электрын элшын хүсэнэй утаһа татаба.

Үнгэрэгшэ 9 һарын дүнгүүдээр тус колоннын отрядуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ 6-дахи СМУ-гай В. М. Козулинай отряд түрүү һуури эзэлжэ, 400 түхэригэй шанда хүртөө. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараһан А. П. Королевой, Бельскиин отрядууд тус бүри 250 түхэриг шан абаһан байна. Тинхэдэ бригадануудай хоорондохи мүрысөөндэ 1-дэхи СМУ-гай В. А. Жарковой, 3-дахи СМУ-гай Г. А. Сергиевичэй бригадынхид илажа гараа.

Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ.

П. МАТВЕЕВ,
Барилгашадай комитедэй түрүүлэгшэ.

ЭНЭЭНИ… МЭДЭХЭ…

Дэлхэй … хараад … угы ёһотой … дэн зуун … ри айлтагүй… байдаг … газар дээр… һонирхолтой… дэ, нэгэшье … хадхуулаагүй…

Дурсагдаа… орон» хада… ной Пинанг… оршодог … болоно. Тэрэ… то кобрану… удавуудһаа … тон бишыхан… хүрэтэрөө … Үдэртөө тэдэ … һүмын … бэеэрээ орёоо… һаа, шала … хариглан …

Юуб гэх… аояма халуун… зуугаадаараа … хэзэ ерэгш… һан хүжын … ниие бүхэ … даг байна. … ранай орон… лэй дүүрэн… нууд «һэр… юм ха.

(«Наука … журналһаа …

ЭЛДЭБ ҺОНИН

Англиин Лютон-Бедфордшир гэжэ городой гудамжада юрын капуста ургаха хабатай байба. Юуб гэхэдэ, эндэхи фабрикануудай, автомашинануудай эһэн, утаан гудамжануудаар тариһан сэсэг, ногооое хородожо усадхажархидаг байна. Гэбэшье городой муниципальна совет үйлсэ гудамжануудаа ногоорууулха зорилготойгоор янза бүриин ургамалнуудые тарижа туршаһан юм. Тиихэдэнь капустаһаа бэшэ ургамал энэ хүшэр шалгалтые дабажа бирахагүй байба бшуу.

* * *

Дэлхэйдэ мүнөө мэдээжэ амтан жэмэсүүдһээ һураггүй амтатай улаахан жэмэс Нигеридэ элирүүлэгдэбэ. Тэрээхэн жэмэс саахарһаа 1.500, сахаринһаа 400 дахин үлүү амтатай гэжэ химигүүд тодорууллаа. Хэрбээ дэлхэй дээрэхи эгээн лэ амтатай энэ жэмэсые ехээр тарижа эхилээ һаа, саахарай промышленностьда хубилалта хэгдэхэнь дамжаггүй гэжэ харин эрдэмтэд һанамжална.

* * *

Франкфурт-на-Майне хотын ангуудта дурлагшадай бүлгэмэйхид Франкфурт-Майорка гэһэн самолёдой рейсдэ ори ганса жэгүүртэ пассажирай билет худалдажа абаһан байна. Тингэжэ урда зүг руу ниидэһэн һүрэгһөө таһарагша хараасгай Испаниин эрье шадар замаа үргэлжэлүүлжэ ябаа ханипартаяа нэгэдэхэ аргатай болохонь ха юм.

* * *

Даниин түб — Копенгаген шадарай Шарлотенлундын аквариум соо дүрбэн бишыханууд загаһад мүндэлөө. Тэдэнэр тус бүридөө дүрбэн нюдэтэй. Энэ ушар Европо түбидэ түрүүшынхеэ үзэгдэбэ гэжэ тоологдоно. Юуб гэхэдэ, иимэрхүү түрэлэй загаһад Центральна Америкын уһан далайнуудта амидардаг байна. Уһанай нюруутаар тамардаг тэдэ загаһад дүрбэн нюдэтэй һэн туладаа, нэгэн доро агаартахи, мүн уһан соохи үзэгдэлнүүдые обёорхо аргатай байдаг.

* * *

США-да, Мичиган нуурай эрье шадар, 36 наһатай сахали шубуун олдобо. Сүлөөдэ ябаһан шубуунай иимэ ута наһа наһалха ушар тон хоморой үзэгдэл болоно. Арбан жэлэй саана Атлантиин океанай эрьедэ энэ «үндэр наһата» сахали шубуунай хүлдэ Америкын орнитолог бэһэлиг-тэмдэг зүүлгэһэн юм. Ушарынь тэрэ океанай эрьеһээ Мичиган нуурта өөрөө нүүһэн байгаа ха.

«НЕДЕЛЯ» ҺОНИНҺОО АБТАБА.

ХИЛЫН Саанаһаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Совет космонавтнууд Нью-Йоркдо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Совет космонавтнууд Г. Береговой, К. Феоктистов һаяхан Нью-Йорк ерэбэ. Кеннедиин нэрэмжэтэ аэродром дээрэ замбуулинай «Аполлон-8» американ онгосын командир Фрэнк Борман, ООН-ой дэргэдэ байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ Я. Малик, СССР-һээ США-да байдаг сэрэгэй атташе генерал-майор М. Стольник болон бусад совет космонавтнуудые угтаһан байна.

Совет космонавтнуудай Америкын Холбосто Штадуудаар хоёр неделиин туршада үргэлжэлхэ аяншалга хадаа американ космонавт Ф. Бормaной байгша оной июль һарада СССР-тэ ерэһэнэй харюугай айлшалга болоно.

ЯПОНОЙ АЖАЛШАДАЙ ДАЙНДА ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛ

ТОКИО. (ТАСС). Японой бүхы томо городуудта октябриин 21-дэ үнгэргэгдэһэн дайнда эсэргүү тэмсэлдэ миллионһоо дээшэ ажалшад хабаадалсаба.

Японой социалис болон коммунис партинуудай, профсоюзуудай генеральна соведэй, бээ даанхай профсоюзуудай холбооной соведэй ба демократическа бусад организацинуудай уряагаар бүхы орон доторнь забастовко, митинг болон демонстрацинууд үнгэргэгдөө.

Токиогой Иоиоги гэжэ сэсэрлиг соо Японой ниислэл хотын мянга шахуу ажалшад суглараа.

Митингдэ хабаадагшад баталан абаһан өөһэдынгөө мэдүүлгэ соо Вьетнамдахи американ сэрэгүүдэй эзэрхэг түримхэй дайе эрид шууд буруушааһан, вьетнам арадтай һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхые уряалһан, премьер-министр Сато гэгшын США ошохоёо байһаниис буруушааһан, Окинавые бусаажа үгэхэ ба япон-американ аюулгүйн договор усадхаха эрилтэ табяа. Митингын һүүлээр олон мянган демонстрантнуудай колонноонууд ниислэл хотын үйлсэнүүдээр Улаан туг, транспарант болон лозунгнуудые үргэн гаража, өөһэдынгөө эрилтые бэелүүлхэ тэмсэлдээ эрид шиидэнги байһанаа мэдүүлээ.

Дураа гутангяар угтаба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын «Галф ойл компани» гэжэ нефтяной монополиин филиалай зөөрие гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай Боливиин правительствын шиидхэбэриие Америкын элдэб хэблэл дураа гутангяар, сошордонгёор угтаба. Боливи тушаа мэдээжэ Хикенлупер гэдэгэй баалалтын дурадхал хэрэглэхэ эрилтэ «Нью-Йорк дейли ньюс» газетэ табиба. «Тэрэ эрилтын ёһоор, Америкын мэдэлэй зөөри гүрэнэйнгөө мэдэлдэ абаһан оронуудта Холбоото Штадууд экономическа туһаламжаяа болюулха ёһотой. Энэ туһаламжаяа болюулха байһаараа Боливиие «айлгахыень» тус газетэ США-гай правительствые уряална. Тус асуудалые эрид шууд шиидхээгүй һаа, Боливидахи, мүн бусад оронуудтахи американ компанинуудай зөөри гүрэнэй мэдэлдэ саашадаа абтажа магад гээд «Нью-Йорк дейли ньюс» газетэ мэдүүлнэ.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шэнэ гэшүүд

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Польшо, Никарагуа, Сири, Бурунди, Сьера-Леоне гэжэ гүрэнүүд ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын бэшэ шэнэ гэшүүдээр һунгагдаба. Эдэ гүрэнүүд энэ жэлдэ түлөөлэлгээ дүүргэхэеэ байһан Венгри, Парагвай, Пакистан, Алжир, Сенегалай гүрэнүүдые һэлгэхэнь.

ОАР-ай саг үргэлжын түлөөлэгшын У Танда эльгээһэн бэшэг

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ Америкын эрхэтэдэй сэрэгэй алба хэжэ байһан тушаа хоёрдохи бэшэгээ ООН-ой дэргэдэхи ОАР-ай саг үргэлжын түлөөлэгшэ Эль-Зайят гэгшэ ООН-ой Генеральна секретарь У Танда эльгээбэ.

ООН-ой дэргэдэхи США-гай саг үргэлжын түлөөлэгшын октябриин 17-до У Танда эльгээһэн бэшэг соогоо зааһан бодото байдал «США-тай дай хэжэ байгаагүй гүрэнүүдтэ эсэргүү дайнда Израилиин зүгһөө хабаадалсаха арга боломжо американ эрхэтэдтэ сэхэ олгоно» гээд Эль-Зайят бэшэг соогоо зааба.

Араб оронуудай газар дайдые Израилиин эзэмдээд, арабуудай город болон тосхонуудта үдэр бүхэндэ эзэрхэг түримхэй добтолго хэжэ байһан үедэ өөһэдынгөө эрхэтэдые Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ оруулхые США-гай правительство зүбшөөгөө гээд бэшэг соо онсо тэмдэглэгдэнэ. США-гай бэелүүлжэ байһан энэ политика Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдалые саашадань бүри муудхаажа болохо гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Чилидэ болоһон үйлэ хэрэг

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сантьягаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Чилиин президент лиин армиин сэрэгэй частьнуудта октябриин 21-дэ буһалгаанууд болоо. Правительстводаа үнэн сэхэ сэрэгүүд тэдэ буһалгаануудые дараха хэмжээ абажа шадаба. Зарим газарнуудта буудалдааншье болоо.

АП болон Рейтер агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Чилиин президент Фрей орон дотороо шахардуу байдал соносхожо, национальна конгрессэйнгээ сессиин хүдэлмэриие мэдэгдээгүй сагаар хойшолууба.

Чилиин компарти тусхай мэдүүлгэ тунхаглажа, «хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү хэмжээ дары абаха» эрилтэ табяад, хүдэлмэришэн анги, таряашад, Чилиин бүхы патриодуудые һэримжэтэй байхые уряалба.

ШВЕЙЦАРИИН КОММУНИСТНУУДАЙ АМЖАЛТА

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). Женевын кантоной ехэ соведтэ (парламентда) һаяхан үнгэргэгдэһэн һунгалтын үедэ Швейцариин ажалай парти хоёр һуури нэмэжэ абаба. Иигэжэ соведэй 100 депутадуудай дунда Швейцариин ажалай парти 18 түлөөлэгшэдтэй болобо. Ажалай парти соведые түлөөлдэг бусад дүрбэн партинуудай депутадуудай бултанайнь зэргэ гү, али хэдэхэн хүнөөр үсөөн түлөөлэгшэдтэй болобо.

Һунгалтын үрэ дүн «ажалшадта ашатай туһатай арга боломжо олгобо» гээд «Вуа увриер» газетэдэ толилогдоһон мэдүүлгэ соогоо Швейцариин ажалай партиин хүтэлбэрилхы комитет мэдүүлнэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ олошоруулхань

БРЮССЕЛЬ. ТАСС-ай корреспондент В. Волков дамжуулна:

Хойто-Атлантиин ассамблейн Брюссельдэ болоһон сесси дээрэ политическа болон сэрэгэй комитедүүдэй элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Сэрэгэй хүсые улам дээшэлүүлхэ ба зарим оронуудай сэрэгэйнгээ тоое бага болгохо һэдэлгые болюулха гэһэн зорилго ассамблейн баталан абаһан резолюци соогоо хараалба.

Европодо байһан сэрэгүүдэйнгээ тоое бага болгохо талаар Канадын правительствын абаһан шиидхэбэритэй дашарамдуулан, «Канадын правительствын Европоһоо гаргаха сэрэгэй хүсэнүүдые һэлгэхын тула шухала хэмжээ дары түргэн абаха» гэжэ НАТО-гой Европын гүрэнүүдэй правительствануудта политическэ комитет дурадхаба.

«Буу зэбсэгээр хангаха талаар Европын агентство», тэрэшэлэн «Европын нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдые» байгуулха гэһэн зүбшэл ассамблей гаргаа. Энээниие тайлбарилан хэлэбэл, НАТО-гой хүсэ ехэтэй сэрэгэй тусхай частьнуудые байгуулха болоно.

Сомалида сэрэгэйхидээр урбалта хэгдээ

ПАРИЖ. (ТАСС). Сомалиин республикада октябриин 21-нэй үглөөгүүр сэрэгэйхидэй зүгһөө засагай урбалта хэгдэбэ. Гүрэнэй засаг арми болон полициин мэдэлдэ абтаа. Джибутиһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ ушар тухай Сомалиин радио мэдээсээ. Радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Сомалиин премьер-министр Мохаммед Хаджи Ибрагим Эгаль, залуу сомалиинхидай лигиин хүтэлбэрилхы парти засагай хүтэлбэриһөө зайсуулагдаба. Гүрэнэй засаг хүтэлбэрилхэ арми болон полициин түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэгдэһэн тусхай комитет байгуулагдаа. Шэнэ засагайхидай түрүүн абаһан хэмжээгээр гүрэнэй хилэ болон аэропортнууд хаагданхай.

Аюултай һэдэлгэ

КАИР. (ТАСС). «Вьетнамай партизануудта эсэргүү дай хэжэ һураһан американ сэрэгүүд Израильда ерэнхэй,—гээд «Роз эль-юсеф» журналай корреспондент бэшэнэ. Араб оронуудай дайдые Израилиин эзэмдээд байһан газарнуудтахи эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй отрядуудта гурбан неделиин туршада байһанаа ерэһэн тэрэ корреспондент саашань иигэжэ бэшэнэ:

«Партизануудтай тэмсэл ябуулха талаар тусхай мэргэжэлтэй бүлэгүүд США-һаа асарагдахаар эндэ хүлеэгдэнэ». «Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ америкынхидэй хамааралга баһал иимэ мэргэжэлтэдые тэрээ руу эльгээлтээр эхилһэн юм».

Партизануудай ябуулга

КАИР. (ТАСС). Эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэл ябуулжа байһан «Арабуудай Синайн организациин» партизанууд октябриин 20-ной үглөөгүүр Суэц каналһаа зүүлжээ 27 километртэ оршодог Балуза шадар шэбээлһэн Израилиин сэрэгүүдые ракетээр буудаба.

Палестинын нэгэдэмэл командованиин коммюнике дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, энэ буудалгын һүүлдэ Израилиин сэрэгүүдэй хэдэн склад, командна пункт, бусад объектнүүд үгы хэгдэһэн, һандаргагдаһан байха юм. Порт-Фуадһаа зүүлжээ партизанууд дайсанай нэгэ танк экипажтайгаарнь үгы хэжэ шадаа гээд коммюнике соо үшөө хэлэгдэнэ.

БОКС

АНГАРСКЫН РИНГ

Һаяхан Улаан-Үдэ, Ангарск хотонуудай залуу … шалта уулзалга «Ермак» гэжэ спортивна клуб соо … дэ болоһон үсэд шанга тулалдаанда рингын эзэд … байжа, айлшадаа бэлэхэнээр шүүгээ.

— Манай командын шүүгдэлгэ залуу боксёр … боложо үгэхэ ёһотой. Гадна эндэ наадаһан боксёр… хуу муугаар наадаа гэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, … гэшүүд: С. Ананин, А. Федоров, мастерта канди… лов, Г. Будаев гэгшэд ринг дээрэ тулалдахадаа, … баяжажа, бэлиг шадабаряа улам нарижуулжа б… гээд, Улаан-Үдын залуушуулай спортивна һургуу… Доржиев хөөрэнэ.

О. …

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16 часһаа 21 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 16 часһаа орон доторхи һонин. 16.10 минутаһаа «Эдир наһан шамда» гэһэн дамжуулга. 16.40 минутаһаа марксистско-ленинскэ һуралсалда зорюулагдаһан дамжуулга. 17.10 минутаһаа футболоор дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дамжуулагдаха. Эндэ СССР-эй, Хойто Ирландиин командануудай хоорондо болоһон наадан харуулагдаха. 18.40 минутаһаа «Дуунда дуратайшуулай клуб» гэһэн дамжуулга. 19.40 минутаһаа марксистско-ленинскэ һуралсалда зорюулагдаһан дамжуулга. 20.10 минутаһаа телевизионно зүжэг. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 21 часһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 21.15 минутаһаа «Сууряан» гэһэн киноочерк. 21.25 минутаһаа «Утро благоразумного человека» гэһэн уран һайханай кинофильм.

ПРАВДА Б… МҮНӨӨДЭ… НО…

Нэгэдэхи хууда… линай баатарнууд… хай Москваһаа … сэл. РСФСР-эй … Соведтэ болон … дөө хүрэнэ» … корреспонденци. АССР-эй Верховн… зидиумэй Указ …

Хоёрдохи хуу… цепром» трестын… хэмжээ ябуул… А. Дериглазовай … Аймагай газета… нуудһаа абтаһан … сэлнүүд. Түрэл …

Гурбадахи хуу… ботиной «Харюус… гаяа мэдэрнэ» … А. Семеновагай … нүүдэй үндэһэн … понденци. Уласх… формаци.

Дүрбэдэхи хуу… ловай «Тэлэнэй … зээдэшье марта… очерк. Республи… һаа абтаһан тоб…

Редактор…
Р. Б…

Манай адрес, телефо…

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны ред… приёмная — 54-93. зам. редактора — 68-08. зам… 62-62. ответ. секретаря 50-52. зам. ответ. секр… отделы: партийной жизни 60-91, сельского хоз… 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, пром… строительства — 61-35, советского строительства и … культуры и школ — 60-21, писем и рабселькор… формации — 34-05, общественная приёмная — 58… бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.